Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 26 апрель 1968 йил, жума ◆ № 98 (13.960). Баҳоси 2 тийин.

Қишлоқ хўжалик меҳнатчилари! Кўкламги экишни намунали ва сифатли туғаллаш учун, деҳқончилик ва чорвачиликнинг ҳамма маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирингиз!

(КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1 МАЙ ЧАҚИРИҚЛАРИДАН)

Суратда: Самарқанддаги «Красний двигатель» заводининг моҳир созловчиси Рашид Ҳусаинов. У бир вақтнинг ўзида саккиз машинанинг тез ва соз ишлашини таъминламоқда.

А. Тўраев фотоси.

МАЙ ОЛДИ ВАХТАСИ

Хивадаги 13-авторемонт заводи коллективи баҳор байрами — 1 Майни янги меҳнат зафарлари билан нишонлаш учун мусобақани кун сайин кучайтирмоқда. Тўрт ойлик план муддатидан илгари бажарилди. Биринчи кварталда автомашиналарни капитал ремонт қилиш плани 119,5 процент адо этилди. Планга қўшимча 31,5 процент маҳсулот ишлаб чиқарилди. Товар маҳсулоти тайёрлаш ҳажми 36,3 процент ортди.

О. КУРЕЗОВ.

* * *

Тошкент область пахта тайёрлаш трестининг корхоналари «оқ олтин» етиштирувчи хўжаликларга қисқа муддатда 26 минг тоннадан ортиқ уруғлик чигит тайёрлаб жўнатди. Озарбайжон ССР пахтакорларига Янгийўл пахта заводи 1119 тонна уруғлик чигит юборди. «С-47-27» сортли бу чигит қардош озарбайжонликларга жуда маъқул тушди. Улар корхонага яна шундай уруғлик юбориш ҳақида буюртма бердилар. Далварзин, Бекобод, Бўка пахта заводлари ҳам қардош пахтакор республикаларга сифатли уруғлик чигит юбориб турибди.

З. РАСУЛОВ.

* * *

Қорақалпоғистон АССРдаги «Манғит» ремонт-қурилиш участкасининг бинокорлари ой сайин юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Қурилиш ишлари биринчи квартал плани 105,6 процент адо этилди. Айниқса, март ойида яхши натижаларга эришилди. План 111 процент бажарилди. Кенжа Оллоёров бошлиқ бинокорлар бригадаси март ойи топшириғини 175 процент, Шомурод Темурбоев бригадаси эса 130 процент ўринлатди. Бинокорлардан О. Бегимов, К. Бобониёзов ва К. Раҳимов ўртоқлар смена топшириқларини 160-180 процент бажармоқдалар.

У. ИСКАНДАРОВ.

ИККИ РАЙОН ҒАЛАБАСИ

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). КПСС Марказий Комитети 1 Май Чақириқларидан руҳланган Свердлов районни чорвадорлари давлатга 228 тонна семиз гўшт топшириб, ярим йиллик планни муддатидан илгари бажардилар. Райондаги Свердлов номли, «Ленинград», «Коммунизм», Киров номли колхозларнинг чорвадорлари бунга муносиб ҳисса қўшдилар.

Навоий район чорвадорлари ҳам давлатга гўшт сотиш ярим йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Ҳар икки район хўжаликлари пландан ташқари гўшт топширишни давом эттирмоқдалар.

ҚОРАКЎЛЧИЛАР РАПОРТИ

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Конимех районидаги Меҳнат Қизил байроқ орденли «Конимех» давлат наслчилик совхозининг қоракўлчилари меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни—1 Май шарафига бошланган социалистик мусобақани қизитиб, катта ғалабага эришдилар. Хўжалик чорвадорлари давлатга пландаги 34 минг ўрнига 34,5 минг дона юқори сифатли қоракўл тери топшириб, йиллик тери тайёрлаш планини муддатидан илгари бажардилар.

Вобкент районидаги «Шофиркон» қоракўлчилик совхози ҳам давлатга қоракўл тери топшириш йиллик планини бажарди.

АЛИШЕР НАВОИЙ ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

Москвада Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллигини ўтказувчи юбилей комитетининг мажлиси бўлди. Мажлис қатнашчилари Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси К. Яшиннинг республикада юбилейга тайёргарлик қандай бораётганлиги тўғрисидаги ахборотини тингладилар. Юбилей тантаналари Тошкентда 1968 йил 25-26 сентябрда, Москвада октябрь ойида ўтказилади.

Комил Яшин, жумладан, айтдики, — ўзбек адабиёти классиги асарлари тўпламининг юбилейга бағишлаб рус тилида нашр этилаётган ўн томлигининг дастлабки беш томи босмадан чиқади. (ТАСС).

ҲУНАР МАРДГА БОҚАДИ

ОЙША НУРМУҲАМЕДОВА СЎЗЛАЙДИ

«Қаторда норинг бўлса, юкинг ерда қолмайди», — дейди халқимиз. Бундан роппа-роса икки йил муқаддам, 1966 йилнинг 26 апрелида Тошкент аҳолисининг бошига мусибат тушиб, зилзила бир миллион одамнинг юрагига ғулғула солиб турган кезларда халқлар дўстлигининг буюк қудрати яна бир бор ўзини кўрсатди. Бутун мамлакат Ўзбекистон пойтахтига ёрдам қўлини чўзди. Азим шаҳримиз меҳнаткашлари қардош халқлар билан бир жон-бир тан бўлиб офатнинг белини синдирдилар.

Тошкент эски иморатлар чангини қоқиб, меъморлар ва муҳандислар, бинокорлар ва наққошлар қўли билан пардозланмоқда. Қуйида Тошкент бунёдкорларидан бири ҳақидаги лавҳани ўқийсиз.

— Устачилик осон иш эмас! Чучварани хом санаб юрганмидингиз. Ҳавои бўлиб ўсган нене йигитларнинг танобини тортди меҳнат. Бинокорлик кеккайишни ёқтирмайди. Белни қирсиллатиб эгилишга тўғри келади. Вақти келса, қоришма кавлаб, вақти келганда ғишт ташийсиз.

Бояги гапингиз менга тик келди. Аёл киши бўлганлигим учун шу гапни гапиришга журъат этдингизми? Ҳали ёшлик қиласиз, ўғлим десам бўлади. Чунки сизга ўхшаган фарзандларни ўстириб қўйибман. «Қариганда уйда ўтирсачи», дедингиз-а.

Мен сиз билан бир ҳафта ишлаяпман-у, кимлигингизни билиб улгура олмаган эканман. Одамлар гапирганда: ундан яхши уста чиқади! Ҳовлиқманглар. Мени қўлимга тушган одамни уста қилмай қўймайман, дедим уларга. Астойдил ҳаракат қилиш керак.

Опа хафа бўлибди, деб ўйламанг. Унча-мунчага хафа бўладиганлардан эмасман. Шогирдим бўлганингиз учун гапиряпман. Сиздақа феъл атворли кишиларни оз бўлса ҳам учратганман. Ўн беш йилдан бери касбимни ардоқлайман. Ўн беш йилдан бери касбим мени ардоқлайди. Шу ғиштлар устига озмунча пешана тери, кўз нури тўкилдими, ахир. Ҳавозада туриб қиш аёзини, саратоннинг ҳароратини кўп тортганман. Мақтаниш деманг, шунда ҳам эркаклардан орқада қолмадим.

Пешанамнинг ажини-ю, коржомамнинг чангига қараб баҳо берманг. Биз меҳнат боласмиз. У-ҳў бундай кийимларни нечтасини йиртмадик, ахир. Аммо сизнинг коржомангизга гард юкмаяпти. Бундай меҳнатга ўргансангиз, барака топасиз. Анови йигитларни кўряпсизми, жуссаси сизникидан кичкина! Айтиб қўяйки, улар сиздақанинг тўрттасини ишини қилади. Аммо керилишмайди. Ҳув анави бинокорнинг кўксида Ленин ордени бор. Касбини севгани учун берилган бу мукофот. Учирма бўлган йигирмадан ошиқ шогирдини айтмайсизми!

Опа мени танқид қиляпти деб ўйламанг. Сизнинг фойдангизни гапираман. Қурилишга умид билан келгансиз, ҳунар ўрганинг деяпман. Келинг режани кўтаринг! Фақат виждонан тер тўксангиз бас. У ёғи осон кўчади.

Опа бу ҳунарни қачон ўргангансиз, дедингизми, шошилманг, бунинг тарихи узун. Айтиб бераман...

Деҳқоннинг қизи эдим. Абдураззоқ акангизни ҳовлисига келин бўлиб тушдим. Отинг ўчгур уруш амакингиздан мени вақтинча айирди. Қайнанамнинг ҳовлисида бекор ўтираверишим инсофдан эмас эди. Чунки эркаклар фронтга кетган. Хўжалик ишларида хотин-қизлар ишларди.

Икки яшар қизим Тўхтахон билан туғилиб ўсган қишлоғимга бордим. Звено бошлиғи бўлиб ишладим. Ўша йиллари Калинин районидаги қир ерларга буғдой экардик. Биз фронтда жанг қилаётган акаукаларимиз, учун нон етказардик. Тунда — ойдинда бошоқ ўрардик. Абдураззоқ акангиз фронтдан қайтмади. Лаънати уруш унинг бошига етган эди. Раҳматли эримнинг чироғини ёқиш мақсадида қизим билан шаҳарга келдим.

Меҳнатга ўрганган одам бекор туролмас экан. Меҳнат қилгим, одамлар орасида бўлгим келарди. Артелга ишга кирдим. Бу ҳам яхши ҳунар эди. Аммо оғир меҳнат қилиб ўрганган билакларим нина ушлашга бўй бермади. Қизим Тўхтахон билан гоҳо Тошкентни томоша қилгани чиқардик. Шаҳарда усталарнинг моҳир қўлларидан савлат тўкиб чиқаётган гулдек биноларни кўриб маҳлиё бўлдик. Шунда биринчи марта Навоий театрида бўлганман. Ана санъаткорлигу, ана моҳирлик. Буни ҳам бинокор қурган, меъмор ҳусн берган. Кўзингиз тушган бўлса, бинонинг ўнг томонидаги улкан деворда машҳур ўзбек меъмори Уста Ширин Муродовнинг номи битиб қўйилган. Халқ олижаноб кишиларни унутмаган, унутмайди.

Тез кунда Киров районидаги эски Беговот маҳалласида «Геологоразведка» биноси қуриладиган бўлиб қолди. Шартта иш сўраб кирдим. Гриша Полиц деган киши бригадир эди. У киши менинг биринчи устозим. Тешани менга дадил ушлатган одам ҳам шу киши эди. Ўша вақтда хотин кишининг қурилишда ишлаганини эшитганмисиз?!

Шундай қилиб қурилишда ишлай бошладим. У пайтларда дуч келган ишни бажараверардик. Аммо усталар ишини кўзимдан қочирмасдим. Ойлар ўтди. Менга ўз юмушим орасида деворларга ғишт теришга, бирорта уста ишга келмай қолса ўрнида ишлаб туришга рухсат беришарди.

Уста бўлдим. Бинойидек ғишт терувчи бўлиб етишдим. Менга бу ҳунарни одамлар ўргатишди. Бинокорлик касбини эъзозлашни, қадрлашни мен улардан яна бир бор ўргандим. Энди бу ҳунарни олижаноблик қилган ўша одамлар учун сарф қилишга аҳд қилдим.

— Шаҳарча қурилаяпти! Чилонзор қурилаяпти!

Бу гапларнинг доврўғи катта эди. Аммо техника, қурилиш материаллари ҳозиргидек муҳайё эмасди.

153-трест бутун бошли Чилонзор шаҳарчасини қурди. Бунда 14-бошқарманинг ҳам ҳиссаси катта. Бригадамиз ҳам шу бошқармага қарайди. Ҳали бирор марта планни бажармай юзимиз шувут бўлган жойимиз йўқ. Устозим Гриша бошқа ташкилотга ишга ўтгач бригадирликка Толипжон укам кўтарилди. Бригадамиз трестда машҳур. Сиз ҳам шундай пешқадам коллективнинг аъзоси бўлдингиз. Бу билан фахрлансангиз бўлади, ўғлим!

Тошкент пешанасида зилзила бўлиши бор экан. Ўша куни бригадиримиз айтган гаплари ҳозиргидек қулоғимда.

— Бу кунлар ўтиб кетади,— дедилар у киши. Аммо қўрқоқларни шаҳримиз кечирмайди. Энди илгаригидан уч ҳисса кўп ишлашга тўғри келади. Она шаҳримиз учун меҳнат қилайлик!..

Мана, янги Тошкент бунёд этилди. Яна анҳор соҳиллари осойишта. Мажнунтол тагларида яна севишганлар гурунги. Чироқлар жилваси кўзни олади. Фонтанлар заррасида қуёш акси! Гуллар ёноғидаги шабнамни энди фақат ўйноқи шамолларгина тўка олади, холос. Бу — шаҳримнинг тинчлиги, қайта қурилаётганлиги эмасми, ўғлим?!

Ҳунарни, меҳнатни севсанг у бахт келтиради. Касбим мени ҳаммага танитди. Ойша эдим, энди ўртоқ Ойша Нурмуҳамедова, дейишади. Менинг дўстларим, қадрдонларим кўпайди, қадрим ортди. Нима ҳам хизмат қилибманки, партия ва ҳукуматимиз кўксимга Ленин орденини тақиб қўйди. Яна «Республикада хизмат кўрсатган бинокор»сан деди. Балки шундайдир, бундан севинаман, албатта. Севинч — мағрурланиш эмас.

Сиз ҳам қувонаверинг, ҳунар ўрганасиз. Бунинг учун меҳнат қилиш, мард бўлиш керак! Чунки, ҳунар мардга боқади, ўғлим! Гулни баҳор яратади, биноларни одамлар! Бунинг учун одамларнинг калбини, моҳир қўлларини баҳор дегим келади. Қурувчи у гулдек гўзал, гулдек сержилва, гулдек мафтункор бинолар қурмоқда!

Ҳув анави янги бино деразаларига бир қаранг-а, биринчи марта чироқлар ёнди. Демак биз қурган уйларда ҳаёт бошланди!

П. НИШОНОВ.
Тошкент.

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

НАМАНГАН. («Совет Ўзбекистони» махсус мухбири). Область партия ташкилоти активининг йиғилиши юксак ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди. Обкомнинг биринчи секретари А. Хўжаев КПСС Марказий Комитети апрель Пленумининг якунлари ва область партия ташкилотининг вазифалари ҳақида доклад қилди. Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзоси, Республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. М. Мусахонов нутқ сўзлади.

Партия активи йиғилиши қатнашчилари КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми қарорларини қизғин маъқулладилар, бу соҳада область партия ташкилотининг вазифаларини белгилаб олдилар.

А. МАДУМАРОВ.

ЧИГИТ ЭКИЛИБ БЎЛДИ

Андижон областининг пахта далаларида чигит экиш тугади. Механизаторлар 24 апрелда чигит экиш планини бажардилар. 178,3 минг гектар майдонга уруғ экилди.

Андижон области Ўзбекистонда кўкламги экиш топшириғини адо этган иккинчи областдир.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Қашқадарё областидаги маҳаллий Советлар КПСС Марказий Комитетининг қишлоқ ва посёлка Советлари ишларини яхшилаш тўғрисидаги қарорини ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг шу ҳақдаги қарорини бажариш учун қандай чоралар кўрмоқдалар? Бу масала республика Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлисида муҳокама қилинди. Бу мажлисда Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси И. Ж. Жалилов ҳисоб берди.

Мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, область қишлоқ ва посёлка Советлари кейинги вақтларда хўжалик ва маданий қурилишда ўз ролларини анча кучайтирдилар. Ҳокимиятнинг қуйи органлари техникадан, ердан самарали фойдаланишга ҳаракат қилмоқдалар. Мактаблар, маданият муассасалари, болалар боғчалари ва яслилар, савдо-сотиқ ҳамда умумий овқатланиш корхоналари депутатларнинг диққат марказида турибди. Уларнинг иштироки билан колхозлараро касалхоналар шохобчалари кенгайтирилмоқда ва уларнинг иши яхши йўлга қўйилмоқда. Социалистик қонунчилик ва жамоат тартибига риоя қилиниши устидан контрол қилиш қишлоқ ва посёлка советларининг фаолиятида муҳим ўрин ола бошлади. Совет раҳбарларининг билим даражаси ўсиб бормоқда. Уларнинг кўпи махсус курсларда шуғулланди ва семинарларда ўз тажрибасини оширди.

Шу билан бирга Олий Совет Президиуми қуйидагиларни таъкидлади: Қашқадарё область қишлоқ ва посёлка Советларининг фаолияти ҳамда область, район ва шаҳар Советлари ижроия комитетларининг уларга раҳбарлик даражаси қўйилаётган талабларга ҳали жавоб бермаётир. Сессияларда, ижроия комитетларининг мажлисларида ва депутатларнинг доимий комиссиялари мажлисларида қишлоқ хўжалик артели Уставига риоя қилиш, колхоз ва совхозларнинг муҳим қонунларни бажариши билан боғлиқ бўлган масалалар камдан-кам қараб чиқилмоқда. Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари белгилаётган тадбирлар кўпинча конкрет ишлар билан мустаҳкамланмаётир. Қишлоқ меҳнаткашларига маиший хизмат кўрсатишда жиддий камчиликлар рўй бераётганлигига, жумладан, шу ҳол ҳам сабаб бўлмоқда.

Олий Совет Президиуми қабул қилинган қарорда областдаги қишлоқ ва посёлка Советларининг фаолиятини янада яхшилашга қаратилган тадбирларни белгилади. Қашқадарё область ижроия комитетига бу масалани область советининг сессияси муҳокамасига қўйиш тавсия этилди.

Олий Совет Президиуми Ўзбекистон ССР «Меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари тўғрисида»ги қонун лойиҳасини тайёрлаш учун комиссия тузди. Республика Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин бу комиссиянинг раиси қилиб тасдиқланди. Комиссия составида Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, юрист олимлар, маҳаллий Советларнинг ходимлари бор.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўз мажлисида бошқа бир қанча масалаларни ҳам қараб чиқди.

(ЎзТАГ).

ИНТЕРНАЦИОНАЛ ТАРБИЯ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН КОНФЕРЕНЦИЯ

Тошкентда «Партия ўқуви системасида интернационал тарбия масалалари» проблемасига бағишланган республика илмий-назарий ва методик конференцияси ўз ишини давом эттирмоқда.

Иккинчи ялпи мажлисда фалсафа фанлари доктори, профессор М. С. Жунусов «Меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялаш соҳасида КПСС сиёсатининг илмий асослари» ҳақида доклад қилди. Тарих фанлари доктори профессор Ҳ. Ш. Иноятов «Интернационализм ва халқлар дўстлиги сиёсатини қалбакилаштирувчи ҳозирги замон буржуа идеологларини танқид» деган темада доклад қилди.

Мажлисда партия ташкилотларининг меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялаш соҳасидаги иш тажрибаси ўртоқлашилди. Область партия комитетларининг секретарлари, пропагандистлар ва конференциянинг бошқа иштирокчилари ахборот бердилар. Конференция ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

Партия ўқуви системасида интернационал тарбия юзасидан ўтаётган илмий-назарий ва методик конференцияда республикамизнинг олимлари билан бир қаторда Москва ва бошқа қардош республикалардан келган меҳмонлар ҳам иштирок этмоқдалар. Суратда: (чапдан ўнгга) республика Фанлар Академиясининг корреспондент аъзоси Р. Аминова, Москва Давлат университетининг доценти А. Сердцова, тарих фанлари доктори Ҳ. Иноятов, «Политическое самообразование» журналининг редколлегия аъзоси В. Суров, фалсафа фанлари кандидати Т. Абдушукуров, фалсафа фанлари доктори М. Жунусовлар суҳбатлашмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

ХАЗИНА

Фасли баҳор келди. Қиру адрлар, тоғу тошлар кўклам либосига бурканди. Жилғалар бамисоли ҳузуримга кел деяётгандек жўшиб оқмоқда. Дашти-биёбонларда лолақизғалдоқлар очиляпти. Биз худди ана шу кезларда кон очиш ниятида осмонўпар тоғларга, поёни йўқ саҳроларга, одам қадами етмаган чўлу биёбонларга чиқиб кетамиз. Айниқса баҳорда сафарга отланишнинг гашти бошқача. Севимли шоиримизнинг «Навбаҳор очилди гуллар», деб бошланадиган ғазалига биз геологлар «Навбаҳор очилди конлар» деб жўр бўлгимиз келади...

Бизнинг экспедициямиз хилма-хил конларни қидириб топиш билан шуғулланади. Билимдон мутахассис ва контопар ишчиларимиз олтин, платина, кумуш, мис, қалайи, қўрғошин ва бошқа маъданларни, оҳактош, қум-шағал, соз-тупроқ каби қурилиш материалларини, рангдор тошларни пардозбоп мармар, гранит, габбро каби хом ашёларни, газ ва нефть каби қимматбаҳо ёнилғиларни ахтармоқдалар ва топмоқдалар.

Экспедициямиз разведкачи-геологлари Чотқол-Қурама тоғлари ёнбағирларига, Фарғонанинг сўлим гулбоғларига, Бухоро ва Қарши даштларига, Ҳисор тоғ тизмаларига чодирларини тикиб иш бошлаб юбордилар. Геология-қидирув партияларининг меҳнаткашлари Устюрт ясси тоғлигида ва Марказий Қизилқумда узлуксиз тадқиқот ва қидирув ишларини олиб бормоқдалар.

Ўтган йилнинг ўзидаёқ 30 дан ортиқ турли-туман фойдали қазилма конлари бор жойлар аниқланди. Нефть ва газ манбалари бўлиши эҳтимол тутилган бешта структура топилди. Уларнинг айримларида чуқур қудуқлар пармалашга киришилди. Айрим геологик районлар пухта текширувдан ўтказилиши натижасида уларда янги-янги конлар топилиши мумкинлигидан шоҳид бўлиб турган нишоналар учради.

Геология-қидирув ишларининг мавсуми қизиб кетди. Она ер хазиналарини янада кўпроқ очишга шай бўлиб турибмиз.

Ғ. АБДУРАҲМОНОВ,
«Тошкентгеология» трестига қарашли геология-қидирув ва расмга олиш комплекс экспедициясининг бош инженери.

«КОСМОС-217» ВА «КОСМОС-218» ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

1968 йил 24 апрелда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-217» учирилди.

Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари орбита элементларини аниқ ўлчайдиган радиосистема, приборлар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система бор.

* * *

1968 йил 25 апрелда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-218» учирилди.

Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

● 1967 йилда қишлоқ хўжалигида ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг якунларига мувофиқ, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил Байроғи ҳамда 25 минг сўмлик пул мукофоти Хоразм областига берилди.

Сурхондарё областининг Жарқўрғон райони ва Тошкент областининг Янгийўл райони СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил Байроғи ҳамда 10 минг сўмлик пул билан мукофотланди.

Қашқадарё область, Шаҳрисабз районидаги Фридрих Энгельс номли колхоз, Наманган область, Наманган районидаги «Москва» колхози, Самарқанд область, Хатирчи районидаги В. И. Ленин номли колхоз, Тошкент область, Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози, Андижон областидаги 8-совхоз ва Бухоро областидаги «Шофиркон» совхози мусобақа ғолиблари деб топилди. Уларнинг ҳаммасига СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил байроқлари ҳамда биринчи пул мукофоти бериладиган бўлди.

Андижон область, Балиқчи районидаги «Пахтакор» колхози, Бухоро область, Свердлов районидаги Я. М. Свердлов номли колхоз, Қорақалпоғистон АССР, Тўрткўл районидаги М. Горький номли колхоз, Сирдарё область, Сирдарё районидаги В. И. Ленин номли колхоз, Сурхондарё область, Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози, Фарғона область, Бағдод районидаги «Победа» колхози, Қашқадарё областидаги «Косон» совхози, Наманган областидаги Е. Худойбердиев номли совхоз, Самарқанд областидаги «Қизилча» совхози, Сирдарё областидаги «Социализм» совхози, Сурхондарё областидаги «Сурхон» совхози, Тошкент областидаги Султон Сегизбоев номли совхоз, Фарғона областидаги «Бешариқ» совхози юксак мукофот — СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва қишлоқ хўжалиги ҳамда тайёрлаш ишчилари ва хизматчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил Байроқлари ва биринчи пул мукофотини олишга сазовор бўлдилар.

ЭРОНГА ЎЗБЕКИСТОН ЧИГИТИ

● Ўзбекистон халқаро бозорда Эронга ҳам саноатда ишлатиладиган чигит сота бошлади. Эрон саноатда ишлатиладиган тўрт минг тонна чигитни республикамиздан биринчи марта сотиб олди.

Лиан ва Япония фирмалари ҳам саноатда ишлатиладиган чигитни сотиб олдилар. Ўзбекистондаги пахта заводлари бу йил чет элларга жами неча ўн минг тонналаб ана шу хом ашёни етказиб беради.

Қорақалпоғистон АССР. Тахиатош ГРЭСи яқинида саноат базаси полигони бунёд этилмоқда. Суратда: монтаж ишлари бажарилмоқда.

А. Ходанов фотоси, (ЎзТАГ).

АХЛОҚ, ОДОБ КУТУБХОНАСИ

БАХТ

Янги кишини тарбиялаш мамлакатимизда коммунизм қуришнинг энг муҳим, актуал масалаларидан бири бўлиб қолган ҳозирги даврда совет кишиларининг барча инсоний муносабатларини янада яхшилашга ёрдам берадиган ахлоқий принцип ва тушунчаларнинг шаклланишини аниқлаш жуда муҳимдир. Янги киши тарбиясини илмий негизга қўйиш олимларимиздан коммунистик ахлоқ ва одоб проблемаларини янада илмий ва ижодий ривожлантиришни талаб қилади Бу жиҳатдан 1967 йил «Ўзбекистон» нашриёти томонидан чиқарилган фалсафа фанлари кандидати Йўлдош Жумабоевнинг «Бахт нима?» деган брошюраси диққатга сазовордир. Брошюрада марксистик этика фани тушунчаларидан бири бўлган бахт проблемаси таҳлил қилинади.

Дарҳақиқат бахт нима, уни қандай тушунмоқ керак, унинг моддий ва маънавий асоси нимада, бахт тўғрисидаги дастлабки тушунча ва қарашлар қачон ва қандай юзага келган, бахт проблемасини материалист ва идеалист файласуфлар қандай ҳал этади, коммунизм кишисининг бахти нимада? Бу масалалар ҳар бир совет кишисини ўйлашга, уларга жавоб топишга ундайди.

Бахт — кўп қиррали сермаъно тушунча. У ижтимоий ва айни вақтда кишининг ўзига хос шахсий тушунчадир. Биров бахтни меҳнатда топдим деса, иккинчиси жамоат ишида ўзининг кишиларга келтирадиган фойдасидан мамнунлигини айтади; учинчи киши ўзини уйда ҳам, ишда ҳам яхши одамлар, дўст ва ўртоқлар қуршаб олганини бахтиёрлик нишонаси деб билади; тўртинчи киши бахт-саодатдаги энг асосий нарса-барча ғам-ғусса ва қувончни севгилиси билан баҳам кўриш имкониятн деб ҳисоблайди...

Инсоният асрлар давомида бахтли ҳаёт тўғрисида орзу қилиб келди. Қадимги халқ достонлари, ашула, ҳикоя ва халқ мақолларида кишилар энг гўзал ва бой мамлакат ҳақида, шу мамлакатда яшаган озод, бахтиёр халқ ҳақида ажойиб дурдоналар яратган.

Инсониятнинг илғор мутафаккирлари халқ оммасини азоб-уқубатдан қутултиришнинг йўл-йўриқларини ўзларича изоҳлаб, бахт ва унга эришиш масаласи ҳақида бир қатор илғор фикрларни илгари сурдилар Марксизмга қадар бахт ҳақида прогрессив ва реакция кучлари ўртасида кескин кураш борди.

Марксизм вужудга келгандан кейин этик таълимотлар, шу жумладан бахт-саодат проблемаси соҳасидаги кўпгина чекланиш ва камчиликларга барҳам берилди. Марксизм ўргатадики, ҳар қандай тушунча объектив оламнинг маълум бир томонини, ундаги предмет ва ҳодисаларни ифодалайди Демак бахт тўғрисидаги кишиларнинг тасаввурлари ҳам инсон ҳаётининг хилма-хил томонларини ифодаловчи конкрет мазмунга эга бўлган этик тушунчадир

Марксистик этика ўргатишича бахт — бу нисбий тушунча, абсолют бахт йўқ ва бўлиши мумкин ҳам эмас. Чинакам бахт кишининг янги мақсад ва идеалига томон интилишидадир.

«Бахт нима» брошюраси ҳаётий мисолларга бойлиги, тилининг равонлиги билан китобхонларга манзур бўлади.

Қ. ОРИПОВ.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти аспиранти.

Партия турмуши

ИНСТРУКТОР КОМАНДИРОВКАДА

Область партия комитетининг бўлим мудири Василий Александрович Рассохин инструктор Олимжон Зокировни ҳузурига таклиф қилди, ҳол-аҳвол сўради. Уйидагиларнинг саломатлиги билан қизиқди. Кейин мақсадга кўчди:

— Эртага командировкага борасиз. Еттисой районидаги Ленин номли совхоз партия комитети иш фаолияти билан танишасиз.

Бўлим мудири командировканинг мақсадини аниқ тушунтирди. Инструктор унинг сўзларини диққат билан тинглагач, хонадан чиқди. Шу куни иш тугагандан кейин ҳам уйига кетмади. Область партия комитетида Ленин номли совхоз ҳаётига тааллуқли ҳужжат ва материалларни кўриб чиқди.

Инструктор ҳар бир рақам, ҳар бир сўзни таҳлил қилиб кўрди. Унинг учун ҳозирданоқ командировка бошланган эди.

Дафтарчанинг варақлари бирин-кетин турли мазмундаги маълумотлар билан тўла бошлади.

«Совхозда чорвачилик соҳаси оқсамоқда. У фойда ўрнига зарар келтирмоқда. 1967 йилда 44979 сўм зарар кўрди. Сабзавот ва боғдорчилик эътибордан четда. Бу соҳалардан келган зарар 46 минг сўмга етди. «Ўтган бир йил ичида 10 коммунист партиявий жазо олган».

Олимжон Зокиров керакли маълумотларни ёзиб олгач, ўзича план тузиб чиқди. Шу планда қайд қилинган «Партия йиғилиши», «Ёш коммунистлар билан ишлаш», «Партия топшириғи» сўзларининг тагига чизиб қўйди. Соатига қаради. Вақт алламаҳал бўлибди. У бир қарорга келгандай, блокнотини чўнтагига солди ва хонадан чиқди.

Олимжон Зокиров совхозга етиб келганда идорада ҳеч ким йўқ экан. Раҳбарларни кутиб ўтирмади. Далаларни пиёда, якка ўзи айланмоқчи бўлди. Ҳамма ёқда баҳор нафаси. Ёқимли, хушбўй ҳид таралмоқда. Ўрик, олмалар қийғос гуллаган Олимжон табиат латофатига мафтун бўлиб, совхоз марказидан ўтди. Канал ёқалаб эрта-индин чигит ташланадиган далаларга келиб қолди. Яхобдан тўйган ерлар ҳамиртурушдек кўпчиб турибди. Одамлар қораси кўринган тарафни мўлжаллаб бораверди.

Уларга яқин бориб саломлашди, суҳбатлашди. Маълум бўлишича, бу дала Зейилбек Метанов бошлиқ бригадага карар экан. Бригада пахтачиликни ривожлантиришда анчагина бой тажрибага эга. Ўтган йили план 123 процент бажарилди. Бунинг боиси нимада? Бригадада ҳар йили шўр ювиш пухта ўтказилади. Чигит кенг қаторлаб экилади. Гербицидлардан самарали фойдаланилади. Ғўзалар сунъий ёмғир ёғдириш агрегати билан суғорилади.

Гап қўшни Ю. Кононенко бошлиқ бригадага кўчди. Бу бригада ўтган йили гектар бошига пландагидан 7,5 центнер кам пахта берган. 13 минг сўм зарар келтирган. Бунинг сабаби шуки, бригада шўр ювишга эътибор бермаган.

Шундан кейин инструктор чорвачилик фермасини кўздан кечирди. Бу ерда кўнгилсиз факт устидан чиқди. Фермада ишлар ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Водопровод тармоғи йўқ. Сув узоқдан ташиб келтириляпти. Чорвачиликдаги ишлар механизациялаштирилмаган. Энг ачинарлиси, фермада бирорта ҳам коммунист ишламас экан. Деворий газета, «Жанговар варақа»ларнинг номи бор-у, ўзи йўқ.

Олимжон хўжаликнинг 4-бўлимига ўтди. Бу ерда бўлим партия ташкилотининг секретари С. Абатов билан анча вақт суҳбатлашди. Партия ташкилотининг иши билан чуқурроқ танишди. Йиғилишлар вақтида ўтказилмас экан. Бир йил ичида кўрилган 10 масаладан 8 таси пахтачиликка тааллуқли, музокарага чиққанларнинг 90 проценти раҳбарлар.

Инструктор партия йиғилишини қандай ўтказиш ва унга тайёргарлик борасида С. Абатов билан батафсил суҳбатлашди.

Инструктор совхозда уч кун бўлди. Партиявий-ташкилий ва сиёсий тарбиявий ишлар билан яқиндан танишди, партия комитети мажлисига амалий ёрдам кўрсатди.

Яна бир нарса инструкторнинг диққатини тортди. Бу ерда ким жамоат ишида фаоллик кўрсатса, партия комитети кетма-кет топшириқлар бераверар экан Чунончи, партия аъзолари Дегтерева, Шрейдерлар бир неча топшириққа эга бўлганлари ҳолда, Абилкаиров, Қосимбеков, Меньшиков ва бошқаларда бирорта ҳам жамоат топшириғи йўқ.

Коммунист деган ном улуғ ва шарафли. Бу ном бизни улкан ишларга даъват этади. Катта масъулият юклайди. Масъулиятни тўла ҳис қилиш—коммунистнинг олий бурчи. Аммо совхоз партия комитети ҳисобида турган айрим коммунистлар ана шундай масъулиятни унутиб қўйишган. Живоглядов, Козлов. Илёсов ўртоқлар ишчи А. Видрога унинг кимлигини яхши билмагани ҳолда, тавсиянома ёзиб беришган. Ваҳолонки, А. Видро ўтмишда катта жиноят қилиб, уни яшириб келаркан.

Инструктор тавсиянома ёзган ўртоқлар билан алоҳида-алоҳида суҳбатлашди. Совхоз партия комитети мажлисида қатнашиб, ёш коммунистлар тарбияси ҳақида ўз фикр-мулоҳазаларини гапириб берди.

Сирдарё область партия комитетининг инструктори Олимжон Зокировнинг бу совхоздан қайтганига бир ойча вақт ўтди. Унинг командировкаси совхоз партия комитети фаолиятида яхши из қолдирди. Партcомнинг иш услуби ва методлари қайта кўриб чиқилди. Ҳар бир коммунистга партия топшириғи берилди. Иш планларига муҳим ва ҳаётий масалалар киритиладиган бўлди. Яқинда касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ҳисоботи партия йиғилишида муҳокама қилинди. Уларнинг ишини жонлантириш юзасидан муҳим тадбирлар белгиланди.

Чорвачиликни фойда берувчи соҳага айлантириш борасида аниқ тадбирлар белгиланди. Коммунистлардан И. Максимов, Т. Турлибеков ўртоқлар фермага ишлашга юборилди. Партcомнинг иши юришиб кетди.

Энди инструктор Олимжон Зокиров ҳақида бироз гапиришни истардим. У тажрибали партия ходими. Ўз меҳнат фаолиятини комсомол ишидан бошлаган коммунист О. Зокиров бир неча йил Пискент район комсомол комитетининг биринчи секретари вазифасида ишлади. Сўнгра район партия комитети партиявий-ташкилий ишлар бўлими мудирлигига кўтарилди. 1961 йили Тошкент олий партия мактабига ўқишга кирди. Уни тамомлагач, Мирзачўлга йўлланма олди. 76-от заводида партком секретарлигига сайланди.

Ўзига талабчан, қобилиятли партия ходими Олимжон Зокиров бу ерда тез орада катта обрў ва ҳурмат топди 1967 йилнинг бошларида Сирдарё область партия комитетининг партиявий-ташкилий ишлар бўлими инструкторлигига таклиф этилди

Камтарин комунист ўзининг тарбиявий ишда орттирган тажрибаларини бошқалар билан ўртоқлашишдан эринмайди, вақтини аямайди. Шунинг учун ҳам бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари уни тез-тез кўмакка чақириб туришади. Олимжоннинг асосий мақсади қўлидан келганича, партиявий ишларни янада юксак поғонага кўтариш учун ҳисса қўшишдир.

Т. ЖАМОЛОВ.
Сирдарё области.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЁШЛАР КИНОЛЕКТОРИЙСИ

Риштон район комсомол комитети Ленин комсомолининг 50 йиллиги муносабати билан Маданият уйида ёшлар кинолекторийси ташкил этди.

ОБОД ШАҲАРЧА

Олтиариқ район марказида 350 ўринли «Комсомол» кинотеатри, 300 кишилик ресторан, автомат телефон станцияси, янги дорихона, «Тез ёрдам» станцияси, бир неча магазин, пилла қуритиш ва ёғоч ишлаш цехлари, водопровод станцияси қурилди.

ИШГА

Қўқон шаҳридаги коммунал хўжалик техникумини яна 82 киши битириб чиқди. Улардан 61 киши водопровод — канализация тармоқлари ва иншоотлари қуриш, 21 киши газлаштириш ихтисосини эгаллади.

Т. МАҲМУДОВ.

Колхозда маиший комбинат

ТЕРМИЗ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Жарқўрғон районидаги «Социализм» колхозининг мевазор боғида қурилган ҳашаматли ва шинам бинода маиший комбинат очилди. Комбинатда бичиқчилик ва тикувчилик бўлими, этикдўзлик цехи, радио ва телевизор ательеси, уй-рўзғор асбоб ва ускуналари ремонти устахонаси, сартарошхона, кир ювиш цехи ва бошқа маиший хизмат кўрсатиш бўлимлари бор.

Сартарош Нурмурод Аъзамов, этикдўз Очил Бўрухов сингари ўртоқлар дастлабки кундаёқ ўзларининг одамшавандалиги, камтарлиги, ҳозиржавоблиги билан меҳнаткашларнинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

ЯНГИЛИКЛАР, ХУШХАБАРЛАР

Карл Маркснинг туғилганига 150 йил, Владимир Ильич Лениннинг туғилганига 100 йил тўлишига бағишланган илмий-назарий конференция — Улуғбек номидаги Фарғона давлат педагогика институтида ўз ишини бошлади. Конференцияда институт профессор-ўқитувчилари ҳамда студентларининг докладлари тингланади.

Н. ФОЗИЛОВ.

●

Мактабда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган жангчиларга ёдгорлик ўрнатилди. Мармар тошларга 72 жангчининг исм ва фамилиялари ўйиб ёзилган бу ёдгорлик Балиқчи районидаги Фрунзе номли 25-ўрта мактабда қурилди.

И. ИМОМОВ.

●

Фориш районида уч қаватли Советлар уйи, ўрта мактаб, икки қаватли болалар боғчаси, кинотеатр ҳамда қатор-уй-жой бинолари жадал суръат билан қурилмоқда.

Ш. СУННАТОВ.

●

Нурота район бирлашган касалхонаси ҳузурида очилган янги поликлиника хизматидан район аҳолиси ҳамда чорвадорлар мамнун бўлишди. Поликлиникада 13 та кабинет мавжуд.

Касалхонада 100 кишига мўлжалланган клуб ҳам ишга туширилди. Клубда турли темаларда лекция ва суҳбатлар бўлиб турибди.

Э. ЭШМУРОДОВ.

●

Композитор Иброҳимжон Жўрабоев раҳбарлигидаги концерт бригадаси Зомин районидаги «Зарбдор» совхозида катта программада концерт кўрсатди. Сирдарё область музикали драма ва комедия театри коллективи колхоз ва совхозларда тез-тез бўлиб ўз хизмати билан дала меҳнаткашларини хурсанд қилмоқда.

Т. ШЕРБОЕВ.

●

Янгиариқ районидаги Моштўқай участкасида ташкил топган Ал-Хоразмий номли шоликорлик совхози обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Кунинеча 50 оила янги қурилган шинам уйларга кўчиб кириб ҳовли тўйлари ўтказдилар. Ҳозир мактаб, кинотеатр ва бошқа маданий-маиший бинолар тез суръатлар билан қурилмоқда, 6 километр масофага водопровод қувурлари ётқизилди. Чўл ўрнида обод посёлкалар барпо этилмоқда.

Э. МАШАРИПОВ.

●

Икки кунлик дам олишни мароқли ўтказайлик! Ғузор районидаги аҳолига маиший хизмат кўрсатиш комбинати ҳамда район босмахонасининг касаба союз ташкилотлари ана шундай план асосида иш кўрмоқда. Мебель цехи дурадгорлари ва матбаачилар ўтган шанба куни Самарқандга саёҳат қилишди. Улар тарихий ва хушманзара жойларни бориб кўрдилар. Саёҳатчилар энди Бухорога бориш тараддудини кўрмоқдалар.

Э. ДАМИНОВ.

Қўшиқ тинглаб...

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Ишчи ва хизматчилар ҳафтада 2 дам олиш кунига ўтиши муносабати билан Хўжайли район партия комитети район маданий-оқартув муассасалари билан ҳамкорликда бир қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Яқинда районда эстрада оркестри тузилди. Унга Хўжайли педагогика билим юрти бадиий ҳаваскорлар тўгарагининг раҳбари Йўлдошбой Нуриддинов бошчилик қилмоқда.

Эстрада оркестри составида шаҳар халқ маорифи бўлими, шаҳар савдо конторасн, 5-компрессор станция, район касалхонаси, завод ва фабрикаларнинг йигит-қизлари бор.

30 ТИЙИНГА «МОСКВИЧ»

Пахтакор районидаги «Самарқанд 28» совхозининг ишчиси У. Дастуровнинг қувончи чексиз. У 1968 йилги пул-буюм лотереясининг биринчи чиқарилишидаги «217 — 25024» номерли билетига «Москвич» автомашинаси ютди.

Ж. НИШОНОВ.

Сирдарё областидаги 3-йўл қурилиш бошқармасининг бульдозерчиси С. Асанов Зомин районида йўл қурилишида баракали ишламоқда. Суратда: илғор бульдозерчи ўртоқ Асанов.

А. Тўраев фотоси.

ҚАҲРАМОН ШАҲАРЛАРГА САЁҲАТ

Меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд область Совети ижроия комитети ва область Касаба Союзлар Советининг қарорига мувофиқ махсус «Сўғдиёна» туристик поезди ташкил этилиб, 400 дан ортиқ киши мамлакатимизнинг қаҳрамон шаҳарлари—Москва, Ленинград, Киев, Одесса, Волгоград ва Севостополга саёҳатга жўнаб кетди.

М. ЭЛМУРОДОВ.

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

«УМРИ ЎТГАН ВАГОНЛАР»

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 1968 йил 24 март сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолага Қашқадарё область халқ контроли комитетидан олинган жавобда бундай дейилади:

Текширишда «Каршистрой», область қурилиш-монтаж бошқармаси, «Узтрансспецстрой» 1-қурилиш-монтаж бошқармаси, 13-қурилиш тресте ва бошқа қатор хўжалик ташкилотларининг раҳбарлари темир йўл орқали келтирилган юкларни вақтида ташиб олмагани, вагонларнинг бекор туриб қолишига йўл қўйилгани, оқибатда кўплаб жарима тўлангани каби фактлар тўла тасдиқланди.

Мақола халқ контроли комитетида муҳокама қилинди. Юқоридаги камчиликларга йўл қўйгани учун «Узтрансспецстрой»га қарашли бошқарма бошлиғи И. Михайловга, область маҳсулот тайёрлаш бошқармасининг бошлиғи Завяновга бир ойлик маоши миқдорида жарима солишга қарор қилинди, 13-қурилиш тресте 1-қурилиш-монтаж бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Ф. Шатунга ҳайфсан, область қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи Эргашевга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Комитет барча хўжалик ташкилотлари бошлиқларининг эътиборини халқ хўжалик юкларини вақтида ташиб олиш зарурлигига қаратди.

АТЕИСТИК ПРОПАГАНДАНИНГ ИЛМИЙ АСОСЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми тарихий тараққиётимизнинг ҳозирги босқичида капитализм билан социализм ўртасида идеологик кураш кескинлашганини уқтириб ўтди.

Пленумда қайд этилганидек, бизга ёт идеологияга қарши муросасиз кураш, империализмнинг кирдикорларини қатъият билан фош этиш, коммунистларни ва барча меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, партия, комсомол, жамоат ташкилотларининг бутун идеология ишини кучайтириш ҳозирги куннинг ғоят муҳим вазифаларидан бирига айланиб қолди.

Пленум қарорлари биздан ғоявий таъсир ва тарбиянинг барча мавжуд воситаларидан фойдаланиб, коммунистик эътиқодни, ҳар бир коммунистда ва совет кишисида оташин совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм туйғуларини мустаҳкамлашни, илмий дунёқарашни шакллантиришни, хорижий буржуа пропагандасининг заҳарли таъсирига қарши кескин кураш олиб боришни қатъий талаб қилади.

Бу талабларнинг [illegible] таркибий қисмларидан бири коммунистларни ва барча меҳнаткашларни илмий-материалистик дунёқарашда тарбиялаш ҳақида [illegible] Бунда эса [illegible] ларининг [illegible] ли, таъсирчан [illegible] алоҳида аҳамият касб этади.

Апрель Пленумида ва Москва шаҳар партия конференциясида ўртоқ Л. И. Брежнев докладида таъкидлаб ўтилганидек, партия пропагандасининг асосий принциплари қаторига юксак ғоявийлик, илмий жиҳатдан ишонтириш, таъсирчанлик, ёт идеологияга нисбатан ҳужумкорлик каби хусусиятлар киради. К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин асослаб берган, КПСС янада ривожлантирган бу принциплар ҳар бир илмий атеистик пропагандага ҳам батамом тааллуқлидир. Чунки, худди шундай принципларга асосланадиган атеистик пропагандагина диндорларни дин ва руҳонийларнинг заҳарли таъсиридан ажратади, уларда илмий-материалистик, бинобарин, атеистик дунёқарашни шакллантиради.

Диний эътиқод билан илмий эътиқод, диний каромат билан илмий башорат орасида жуда кескин, туб қарама-қаршиликлар бор. Уларнинг муросасиз зиддияти дин билан фан орасидаги туб қарама-қаршилик доирасида яққол намоён бўлади.

Дин ғайри илмий таълимот сифатида кишиларнинг дунёни тўғри, атрофлича, чуқур тушунишларига ҳалал беради. Илмий-материалистик дунёқараш, табиий ва ижтимоий фанларнинг далиллари эса кишиларнинг кўзини очади, фикрини уйғотади, ақл доирасини кенгайтиради, уларнинг илмий, маънавий ўсишларига кўмаклашади.

Энди илмий атеизмнинг роли динга ишонувчиларни диндан, черковдан, мачитдан, маросимлардан ажратиб олишдангина иборат эмас. Динга ишонмайдиган одамни — илмий дунёқарашни эгаллаб олган, материалистик қарашларни ўзлаштирган одам деб ўйлаш хатодир. Аксинча, динга ишонадиган кишиларни текинхўр, иш ёқмас, нодон, онгсизлар деб ҳам ҳисоблаб бўлмайди.

Бунинг исботи, далили сифатида шуни айтиш мумкинки, республикамизда динга ишонган ҳолда колхозда, совхозда, корхонада, муассасада атеистларга, яъни динга ишонмайдиган кишиларнинг айримларига нисбатан яхшироқ меҳнат қиладиган одамлар ҳам оз эмас. Аксинча, динга ишонмайдиган, лекин илм-фан асосларини пухта эгалламаган, на ўз кучига, на истиқболга ишонадиган, дунёқараши шаклланмаган, маслаги ноаниқ, принципсиз шахслар ҳам бор. Н. Г. Чернишевский айтганидек, кимнинг принциплари ноаниқ бўлса унинг миясида тутуруқсизлик, ишлари эса пачава бўлади.

Модомики шундай экан, илмий-атеистик пропаганда тескаричи, зарарли ғояларни, хурофотни суриб чиқарибгина қолмай, улар ўрнига дунёвий, амалий, илмий-материалистик маслакни киритиш ҳам керак. Оташин атеист Е. М. Ярославский айтганидек, динга қарши пропаганда кишини қайта тарбиялаши керак, «унинг миясидан қадам-бақадам диний дунёқарашни суриб чиқариши керак, уни янги, илмий дунёқараш билан тўлдириши керак». Масалага бир томонлама ёндашишни қоралаган Е. М. Ярославский, агар сиз фақат емирувчи (бузувчи) иш билан шуғулланиб, унинг ўрнига ҳеч нарса киритмасангиз, айтайлик, деҳқонлар «поплар»нинг сурбетларча алдовларидан қутулиб чиқиб, сектантлар таъсирига тушиб қолади, деб жуда тўғри айтган эди.

Диндан халос этиш процесси мустаҳкам илмий-материалистик дунёқарашни шакллантириш билан бирга бориши керак. Бунинг учун эса лекция, мақола, савол-жавобларда, радио, телевидение орқали бериладиган эшиттиришларда динни танқид қилиш билан бирга илмий билимлар кенг пропаганда қилиниши талаб этилади.

Шуни унутмаслик кераккн, дин, шу жумладан ислом диндорларнинг маънавий ҳаётига кенг миқёсда таъсир этиб келмоқда. Бу таъсирни бартараф этиш учун диний таассубларни йўқотиш учун дунёқарашнинг илмий системасини айрим лекторлар қилганидек, динга мавҳум, умумий мужмал тарзда

ДЕҲҚОНЛАРГА МАСЛАҲАТ

ХОМТОК

Хомток — ток парвариши агротехникасида муҳим аҳамиятга эга. У ўз вақтида ўтказилса ҳосилдорлик ошади. Хомток қилганда токнинг ортиқча новдалари олиб ташланади. Бу иш икки марта ўтказилади. Биринчи марта ток новдаларида шўралар тўлиқ шакллангандан кейин ҳосилсиз ва ҳосили кам новдалар қотиб қолмасдан қўлда эҳтиётлик билан олиб ташланади. Буни шўра хомток дейилади. Шундан кейин қолган ҳосилли новдалар яхши ўсади, улардаги шўра бошлари йирик бўлади. Биринчи хомтокни ток новдаларида шўра пайдо бўлишига қараб апрель ойининг охирида, тоғли районларда эса май ойининг бошларида ўтказиш маъқул.

Ток гуллаб бўлганидан кейин гуллар ғўрага айланганда ўтказиладиган иккинчи хомтокни эса ғўра хомток дейилади. Ғўра хомток ҳам жойнинг шароитига қараб ғўра пайдо бўлганда ўтказилади. Бунда бир йиллик новдаларнинг ёнидан ўсиб чиққан ҳосилсиз ва ортиқча новдаларни олиб ташлаш тавсия этилади.

Шўра ва ғўра хомток ўз вақтида ўтказилса қолдирилган новдаларнинг ўсиши ва ривожланиши тезлашади, узум бошлари йирик бўлиб, қанд моддасини кўпроқ тўплайди ва ғужумлар рангдор бўлади. Хомтокдан кейин қолган бир йиллик кўк новдалар намланган чипта билан симларга бир текис қилиб камида икки жойидан боғлаб чиқилади.

Хомток вақтида кундадан ўсиб чиққан новдаларнинг 2-3 та энг яхшисини қолдириб, бошқаларини ток қайчиси билан тагидан олиб ташлаш лозим. Ана шу қолдирилган новдаларни яхшилаб парвариш қилиш керак. Чунки улар келгусида эски ток зангларини ёшартириш учун керак бўлади. Машҳур соҳибкор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Давлат мукофоти лауреати Ризамат ота Мусамуҳамедовнинг таълимотига кўра, ток зангларини 5-6 йил ичида аста-секин алмаштириш ҳосил доим мўл бўлишини таъминлайди.

Ток ёзнинг биринчи ярмида куртак чиқаради, новда беради. Шу йилнинг ўзида новдалардаги ҳосил етилиши билан биргаликда, бир йиллик новдаларда келгуси йили ҳосил берадиган куртаклар шаклланади. Ана шу куртакларнинг яхши шаклланиши токзорларда хомток, озиқлантириш, суғориш каби агротехника тадбирлари қай даражада ўтказилишига боғлиқдир.

Ток новдаларда гул шингиллари пайдо бўлишидан тортиб то ҳосил етилгунча озиқ моддаларини кўп талаб қилади. Шу туфайли бу даврда токзорларга кўпроқ ўғит солиш зарур. Токни бир йилда уч марта, яъни гуллашига 15-20 кун қолганда, гуллагандан кейин орадан 10-15 кун ўтгач ва ниҳоят тўла гуллаб бўлгандан сўнг орадан 20 кундан кўп вақт ўтказмай ҳар сафар гектарига 60 килограммдан азотли, 45 килограммдан фосфорли ва 15 килограммдан калийли ўғитлар билан озиқлантириш тавсия этилади. Бу суғориладиган бўз тупроқли ерлардаги токзорларга тааллуқли бўлиб, сершағал ерларда ювилиб кетишини назарда тутиб азотли ўғитни оздан тез-тез солиб туриш лозим.

Хомток ўз вақтида ўтказилса, токларга оидиум (кул касали) тушмайди, солинган ўғитлардан ток туплари яхши баҳраманд бўлади, соғлом ва яхши ўсган бир йиллик новдалардан кўп қаламчалар тайёрлаш имконияти вужудга келади.

Хомтокни ва озиқлантиришни ўз вақтида ҳамда агротехника қоидалари асосида ўтказиш натижасида Тошкент областидаги «Қибрай», «Дўрмон», «Қуйи Чирчиқ», Булунғур районидаги «Булунғур» совхозлари, Самарқанд районидаги Энгельс номли колхоз, Қашқадарё областидаги «Китоб» совхози каби хўжаликларда гектаридан 15-20 тонна ва ундан ҳам кўпроқ ҳосил олинмоқда.

Узумдан мўл ҳосил олиш учун илғорлар тажрибасидан кенг фойдаланайлик, хомтокни ўз вақтида ўтказайлик, токни озиқлантиришга алоҳида эътибор берайлик.

М. СОБИРОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ИЛҒОР ТАЖРИБА

ҲОСИЛ. МАШИНА. ДЕҲҚОН

Кейинги йилларда деҳқоннинг иши юришгандан юришяпти. Давлат плани барвақт тўляпти. Олинган юксак мажбуриятлар ошириб бажариляпти. Деҳқон етиштирган ҳосил давлат омборига чинакам «оқ олтин» бўлиб тушяпти. Унинг сифати яхшиланяпти.

Бунинг боиси нимада? Бирон мўъжиза юз бердими? Ёки айрим йиллари баҳорда ва ёзнинг бошида об-ҳаво шароити ноқулай бўлишига қарамай, куз яхши келаётгани, йиғим-терим даврида ёғингарчилик бўлмаётгани муваффақиятни таъминлаяптими?

Аслини олганда кузнинг яхши келиши, айниқса октябрь ва ноябрь ойларида ёғингарчиликнинг бўлмаслиги пахтачилик учун катта аҳамиятга эга. Ҳосил йиғим-теримини ўтказиш осонлашади. Теримда меҳнат унумдорлиги юқори бўлади. Суръат кучаяди. План тез тўлади. Пахта сушилкага тушмайди. Унинг сифати яхши бўлади. 1964, 1965 ва 1966 йиллари шундай бўлди.

Бултурчи? Баҳор ва ёзнинг бошида деярли ҳамма ерда кучли ёғингарчилик бўлди. Экилган чигит қалин қатқалоқ остида қолди. Уни ундириб олиш қийинлашди. Катта майдонларга қайта чигит экилди. Ғўза кеч ривожга кирди. Ҳосилнинг етилиши орқага сурилди. Бу етмагандек кузда ноябрь усқда турсин, ҳатто ҳосил йиғим-теримида ҳал қилувчи ой бўлган октябрда ҳам ҳамма ерда бир неча марта ёмғир ёғди. Айрим пайтларда у икки-уч кунлаб тўхтамади. Демак, бултур баҳорда ҳам, кузда ҳам табиий шароит пахтачилик учун ноқулай келди. Шунга қарамай деярли ҳамма областларда, районларда, аксарият хўжаликларда план ва юбилей шарафига олинган юксак мажбуриятлар барвақт бажарилди. Хўш, бунга қандай қилиб эришилди? Ҳазорасп районидаги «Коммуна» колхозида шу ҳақда баҳс борди.

ТАБИАТ ЎЧАКИШДИ

Чигит экиб бўлингач, уст-устига ёққан жала, икки-уч кунлаб тўхтамаган ёмғир суви «Коммуна» колхози ерларининг мағиз-мағизига ўтиб кетди. Ер остидаги зах сув билан ёмғир суви туташиб, шўрни юзага тептириш хавфини туғдирди. Бу ёмон оқибатга олиб келиши мумкин эди. Агар қанчадан-қанча маблағ, меҳнат сарфлаб тозаланган ерни яна шўр босса борми, экилган чигитдан, умуман ҳосилдан умид қолмасди. Ерни қайта ювишга тўғри келарди. Бунинг учун маблағ ва куч топиларди. Бироқ вақт топилмасди. Ғўза кун санайди. Экилган чигит омон сақлаб қолинмаса, у ундириб олинмаса ва нобуд бўлса аввал ернинг шўрини яна ювиш, сўнг ҳайдаб чигит экиш керак эди. Бу орада камида бир ой ўтарди. Кунлар исиб кетарди. Тупроқ тез қуриб қолаверарди. Чигитни ундириб олиш қийин бўларди. Ундириб олингани билан у қачон яганабоп бўларди-ю, қачон шонага кирарди. Ҳосилнинг етилиши кечикарди. Ким билади, куз қандай келади. Куз қулай келса яхши-я, борди-ю, ёғингарчилик бўлса кеч ҳосил бўлган кўсаклар пишмай ва очилмай қоларди. Унда план ва олинган мажбурият нима бўларди?

Ана шу ўйлар билан бутун куч ва эътибор экилган чигитни омон сақлаб қолиш ва уни ундириб олиш учун курашга қаратилди. Барча механизмлар зовурлар ёқасига олиб чиқилди. Уларнинг ёнидан сон-саноқсиз чоклар очилди. Сизот сув жадал оқизилди. Лойқа, хас-чўплар оқимнинг йўлини тўсишига, уни сусайтиришига йўл қўйилмади. Бундан ташқари, катта карталар ўртасидан асосий зовурларга қараб вақтинчалик ариқ-зовурчалар чиқарилди. Тупроқнинг сели селгиди. Бороналар ишга солиниб, қатқалоқ юмшатилди. Чигит ундириб олинди. Ғўза кечиктирмай ягана қилинди. Механизаторлар зах тупроқда кўпроқ ётиб, униб чиқолмай анча уринган, ранги сарғайиб, мижғовланиб турган мурғак ниҳолларни дарҳол культивация қилиш, тупроққа ҳаво киритиш, экиннинг ривожига ҳамон халақит бераётган захни йўқотиш пайидан бўлишди. Ғўза тезроқ ўссин ва ривожлансин деб озиқлантиришди. Кўп ўтмай дала бетини кўм-кўк бўлиб селкиллаган ғўза туплари қоплаб олди.

Лекин начора. Колхоз тарихида биринчи марта бир неча юз гектар майдондаги экинни дўл уриб кетди. Кўзга кўриниб қолган ғўзалар ер билан яксон бўлди. Энди қайта чигит экишдан бошқа чора қолмаган эди. Тракторлардан культиваторлар олиб ташланиб, яна сеялкалар тиркалди. Бир ҳафтага борар-бормас экиш тамомланди. Уруғ текис ундириб олинди. Экин устам-уст озиқлантирилди, икки томонлама культивация қилинди, суғорилди. Шу йўл билан унинг ривожи тезлаштирилди.

Аммо, барибир ҳосилнинг етилиши анча кечикди. Дўлдан зарарланмаган майдонларда ҳосил йиғим-теримига сентябрнинг биринчи ярмида, чигит қайта экилган ерларда эса октябрь ойининг ўрталарида киришилди.

«ЗАНГОРИ КЕМА»ЛАР БЎЛМАГАНДА

Колхоз бултур 1070 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34,1 центнердан ҳосил олди. Ялпи ҳосил 1966 йилдагига нисбатан қарийб 200 тонна ошди. Агар машиналар бўлмаганда етиштирилган ҳосилнинг ҳаммаси қисқа муддатда териб олинармиди, план ва мажбурият бажарилармиди?

Колхоз раиси Иброҳим Жабборов бу ҳақда аниқ ҳисоб-китоб асосида гапирди. Колхоз планни бир ойда бажарди. Ҳосил йиғим-терими эса 40 кун давом этди. Давлатга сотилган 3647 тонна пахтанинг 2480 тоннасини ёки 68 процентини 35 та машина билан териб олинди. Колхозда теримга яроқли 420 киши бор. Улар қолган 1167 тонна пахтани қўлда теришди. Ҳар бир теримчи 40 кунда ўрта ҳисобда 2400 килограммга яқин пахта терди. Агар машиналар бўлмаганда шунча куч билан 2480 тонна пахтани териш учун яна камида 135 кун вақт талаб қилинарди. Шунда план 30 кунда эмас, балки 165 кунда бажариларди. Ҳосил йиғим-терими эса 40 кун эмас, балки 175 кунга чўзиларди.

Машиналар 30 кун ишлади. Шу даврда улар билан терилган пахтани қўлда териш учун 41 минг 500 киши-куни сарфланарди. Бошқача қилиб айтганда, шунча пахтани қўлда териш учун 30 кун давомида ҳар куни мавжуд 420 кишидан ташқари яна 1383 теримчи ишлаши ва уларнинг ҳар бири ҳар куни ўрта ҳисобда 60 килограммдан пахта териши керак бўларди. Бунча куч колхозда йўқ ва бўлмаган. Демак, ҳар бир машина қўлда 60 килограммдан пахта терадиган 33 теримчининг ишини бажарди.

Хулоса қилиб айтганда, машиналар бўлмаганда биринчидан, ҳосил йиғим-терими муддати ниҳоятда чўзилиб кетарди. Иккинчидан, пахтанинг бир қисми чаноқлардан оқиб ва ерга тўкилиб кетиб нобуд бўларди. Учинчидан, мажбурият уёқда турсин, ҳатто давлат плани ҳам бажарилмасди.

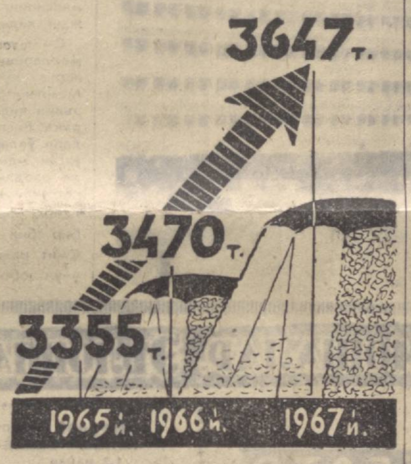

Ялпи ҳосилнинг ошиши.

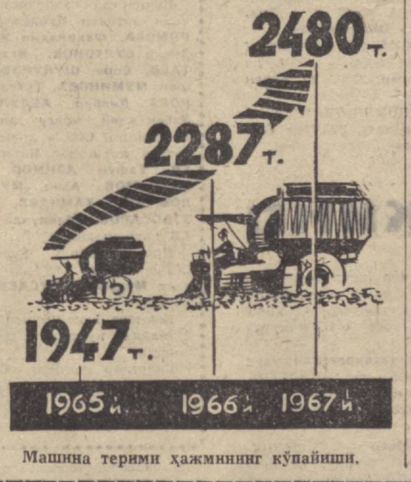

Машина терими ҳажмининг кўпайиши.

ТЕЖАМКОРЛИК АРИФМЕТИКАСИ

Бултур колхозда бир центнер пахта етиштиришга 4,11 киши-куни сарфланди. Теримчи машиналаштиришга дастлаб киришилган 1963 йили эса бир центнер пахта етиштиришга 4,84 киши-куни сарфланган эди. Чунки ўша йили гектаридан 33 центнердан ҳосил олинган ва давлатга сотилган 3024 тонна пахтанинг 1815 тоннаси машиналарда териб олинганди. Машина терими туфайли ҳар бир киши ҳисобига етиштирилган пахтанинг миқдори, ҳар гектар ердан олинган даромад, ялпи даромад ва соф фойда, бинобарин киши-кунининг қиймати ва колхозчиларнинг даромади ҳам шу тариқа ошиб борди. Масалан, 1963 йили ҳар бир киши ҳисобига 33 центнер пахта етиштирилган бўлса, бултур бу миқдор 55 центнерга етди. Шу давр мобайнида бир гектар ердан олинган даромаднинг миқдори 567 сўм кўпайиб 1701 сўмга етди. Бир киши-кунининг қиймати 2 сўм 40 тийиндан 3 сўм 90 тийинга, колхозчиларнинг ойлик иш ҳақи эса 44 сўмдан 95 сўмга етди.

Колхоз бултур пахтачиликдан 351 минг 247 сўм соф фойда олди. Бунинг 82 минг 700 сўми машина терими ҳисобига тежалган маблағ. Бу маблағ маҳсулотнинг таннархини арзонлаштиришда катта роль ўйнади. Бултур бир центнер пахтанинг таннархи 30 сўм 10 тийинга тўғри келди. Бу, 1965 ва 1966 йиллардагидан бир сўм кам. Чунки бултур етиштирилган пахтанинг олдинги йиллардагига нисбатан кўпроқ қисми машиналарда терилди.

Шу муносабат билан мунозарага сабаб бўлиб келаётган бир масалани ойдинлаштириб олиш керак. Айрим колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари машина терим суръатини тезлаштиради, ҳосил йиғим-терими муддатини қисқартиради, план ва мажбуриятнинг тезроқ бажарилишини таъминлайди-ю, лекин маҳсулот таннархига деярли таъсир кўрсатмайди. Чунки, битта машина ўрта ҳисобда беш йил ишлайди. Бу даврда унинг ўз баҳоси устига амортизация харажатлари ва механик-ҳайдовчига тўланадиган ҳақ ҳам қўшилса, беш йил мобайнида қилинган харажат билан шу муддат ичида у терган пахтани қўлда теришга тўланган ҳақ ўртасида тафовут қолмайди, дейишади.

«Коммуна» колхозида машина ва қўл терими харажатлари анализ қилинганда, бу фикр нотўғрилиги маълум бўлди. Масалан, бултур битта машина билан бир кунда ўрта ҳисобда 3 тонна пахта терилди. Бир теримчи бир кунда терган 60 килограмм пахта бир киши-куни ҳисобланди. 3000 килограмм пахтани қўлда териш учун 50 киши-куни сарфланарди. Механик-ҳайдовчига 3 тонна пахта тергани учун 10 сўм тўланди. Бунга 10 сўм 80 тийин амортизация харажати (машинанинг баҳосидан ташқари) ва ёнилғи қиймати қўшилганда 20 сўм 80 тийин бўлди. Шунча пахтани қўлда териш учун эса теримчиларга ҳар килограммига 40 тийиндан — ҳаммаси бўлиб 120 сўм тўланарди. Демак, 3 тонна пахтани машинада териш натижасида 99 сўм 20 тийин тежаб қолинди.

Бу, пахтанинг таннархига қандай таъсир қилди? Машинада терилган 2480 тонна пахта ҳисобига тежалган 82 минг 700 сўмни колхоз давлатга сотган 36470 центнер пахтага тақсимласак ҳар центнер ҳисобига 2 сўм 28 тийиндан тўғри келади. Колхозда бултур бир центнер пахта етиштириш учун амалда 30 сўм 10 тийин сарфланди. Борди-ю, пахтанинг ҳаммаси қўлда терилганда унинг ҳар бир центнери таннархи 32 сўм 38 тийинга тўғри келарди.

БЕШ ЙИЛЛИК ОДИМИ

Беш йилликнинг охирги йилида машинада терилган пахтанинг миқдори 3100 тоннага етади. Бунинг учун асос бор. Чунки машинада терилган пахтанинг миқдори йил сайин ошиб боряпти. Масалан, 1965 йили машиналарда 1947 тонна, 1966 йили эса 2287 тонна пахта терилган бўлса, бултур бу миқдор 2480 тоннага етди. Бу йил эса 2729 тонна пахтани машинада териш мўлжалланяпти.

Планга мувофиқ беш йилда 14442 тонна пахта етиштирилиши керак. Ўтган икки йилда эса 7117 тонна пахта олинди. Давлатга бу йил 3899 тонна, келгуси йили 4142 тонна ва 1970 йили 4360 тонна — беш йилда жами 19518 тонна пахта сотиш ва беш йилликни тўрт йилдаёқ анча ошириб бажаришга қарор қилинган.

Колхоз бухгалтериясида ҳисоблаб чиқишибди. Беш йилликнинг охирига бориб ҳар бир киши ҳисобига 68 центнер пахта етиштирилади. Бир центнер пахта етиштиришга 3,72 киши-куни сарфланади ва унинг таннархи 27 сўм 45 тийинни ташкил этади. Бир гектар ер колхозга 1812 сўм даромад келтиради. Пахтачиликдан 401 минг 218 сўм соф фойда олинади. Шунда бир киши-кунининг қиймати 5 сўм 10 тийинга ва колхозчиларнинг ойлик иш ҳақи 110 сўмга етади.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ,
Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбирлари.

Мирсаид МИРШАКАР,
Тожикистон халқ шоири.

Ўзбекистонда тожик адабиёти ва санъати ДЕКАДАСИ 1968 май

ТОҒ ҚИЗИНИНГ ИШҚИ

(ДОСТОНДАН ПАРЧА)

Тўй-тўйлаб икки дўст-икки дугона,
Кезиб чиқдик дара, тоғли қишлоқни.
Сой бўйига етиб борган замона,
Ўлтириб мўлжалга олдик узоқни.
Адашим ўрнидан турди, қувониб,
Деди: — Ана Гулруз, боқ, келаётир!
От миниб еларди юзлари ёниб,
Лекин кўринишдан паришонхотир.
Адашим лобар қиз деди қийналиб:
— Нега отни бурди идора томон.
— Ҳовлиси қаерда? — сўрдим ийманиб.
— У менинг эрим, — деб кулди ногаҳон.
Бу сўз янграганда кўзларим тинди,
Лабимни тишладим, ҳангу-манг боқдим.
Гўё дунё қалқиб, ер ўқи синди,
Сой бўлиб номаълум ёқларга оқдим.
Адашим не айтган бўлса, айтгандир,
Билмайман, тилим лол, қулоқларим кар.
Балки, мендан кулиб уйга қайтгандир,
Балки, илон бўлиб сочгандир заҳар.
Сой бўйида қолиб бир ўзим ёлғиз
Ўзимни койидим, ўртандим, куйдим.
Нега кўплар юрган йўлдан изма-из
Мен ҳам Гулруз билан якқадам юйдим.
Гуноҳкор мен эмас, ишқу муҳаббат,
Муҳаббат амри-ла иш тутдим ўзим.
Ёшликни у этди бедор, бетоқат,
Унинг ташвишидан сарғайди юзим.
Эй бахтим қуёши, эй ишқ-муҳаббат,
Ҳамиша равшан қил ошиқ йўлини.
Эй севги, бошимга тушганда кулфат,
Ташлаб кетма, тортиб вафо қўлини,
Гулрўз бошин эгиб, турарди хуноб,
Лаблари қуриган, кўзда милт-милт ёш.
Дилидан янгради «Маҳтоб....
Эй Маҳтоб...»
Деган сўзлар гўё беролмай, бардош.
— Бугундан бошлаб биз ака ва сингил,
Ишқу муҳаббатнинг даргоҳи узоқ.
Найлай, дардин пинҳон тутолмас кўнгил,
Пушаймон ёшлари кўзларимда, боқ!
— Ерим, деб аташга ботинмасам ҳам,
Сенинг номинг фақат тилимда такрор.
Маҳтоб бахтим нури, соҳиби хонам,
Азизу меҳрибон, қалбдаги баҳор.
Узоқ жим қолди-ю, ердан узмай кўз, —
Агар рози бўлсанг, ҳозир шаҳарга
Жўнатиб юборай, деб қўйди Гулрўз,
Оқ йўл тилагандай бўлди сафарга.
Худди ўша ерда қолса ҳам жоним,
Ўрнимдан турдиму, йўлга отландим.
— Қани, — дедим, — қўлга олиб анжомим. —
Қайга учай энди, қўшқанотландим?..
Нурли истиқболга ташладим қадам,
Эй юрак, ўзингни ҳис этма ёлғиз,
Машаққатли йўлда толма, бўл бардам!
Умидим, чарақла бамисли юлдуз!
«Сени ким ранжитди? Тўкма кўзёши».
Таниш овоз кирди қулоқларимга.
Боқсам, Занжир турар-қуйида боши,
Ўзни отай дедим қучоқларига.
— Сени излаб келдим, — деб айтди Занжир, —
Тоғлар орасидан, тур, олиб кетай!
Сени баҳор кутар, бўлмагил дилгир,
Ёшлик ҳазон кўрмай, юр, олиб кетай!
Бевафо Гулрўзнинг хиёнатидан
Хабар топиб, сенга шошилдим дарҳол.
Севиниб тақдирнинг иноятидан,
Бахт кўзлаб, югурдим гўёки шамол.
Тилидан бол томиб, маст қилди роса,
Қанот қоқиб, кетай дедим у билан.
Сал бўлса, Занжирга бериб илк бўса,
Муродимга етай дедим у билан.
Ёнимда дардкаш дўст бўлмаса, нетай?
Бундан оғир кунга қолмасам, деймаn?
Нима қилай энди, қайтибми кетай?
Машаққатли йўлда толмасам, деймаn!
— На чора, найлайин? — сўрдим Занжирдан.
— Сен-ла бизни кутар қадрдон шаҳар, —
Деди у, — кетайлик тезроқ бу ердан,
Сени деб келдим-ку йўл босиб саҳар.
Унутма, азизим, қалбинг Гулрўзи,
Унинг севгилиси ўша Маҳтоб ҳам
Энди сенга ёв, йўқ кўргани кўзи,
Жигару бағрингни эзади алам.
Думсиз тулки келди, бақрайтиб кўзим,
Иржайиб кўтарди чемоданимни.
Ва бирдан «ҳамкасбим, ўқиган қизим, —
Ўзим кузатай» деб, олди жонимни.
Меҳр қўйиб ўқидим, ишладим толмай,
Эл-юртнинг юкини қилай деб енгил.
Бир зарра бўлсам ҳам, кошки йўқолмай,
Улуғ ишга ҳисса қўшсам, дер кўнгил.
Афсус, мана энди очкўз табиб чол
Мени фарзанди деб атади. Ҳайҳот!
Ишқу меҳнатимга етдими завол?
Ё умиди-армоним бўлдими барбод?
Ўз-ўзимга дедим: «Тур эй, Маҳтоб,
Ноумид бўлма ҳеч, ғафлатни тарк эт!
Меҳнат қўшинидан қолма, югур, чоп!
Муҳаббат йўлида муродингга ет!»
Дедим: (Чемоданни, азизим Қамар,
Кўтариб, ҳовлига олиб бор, оқ йўл!
Маҳтобга дедимки: — иккимиз касал
Кўргани борайлик, қани, тезроқ бўл!
Қайта-қайта ҳамма кутлади қалбдан,
Арзийди уларга этсанг, жон фидо.
Оналар ўпишди юзу кўз, лабдан,
Оталар қўл қисиб, қилишди дуо.
Бари жангга тайёр ўлимга қарши,
Мангу ҳаёт учун интилар олға.
Илму фан қишлоқнинг кексаю ёшин
Ўзига чорлайди, мен эса дарға.
Сени халқинг деса кўзимнинг нури,
Демак, замонага лойиқ инсонсан.
Сени юртинг деса, қалбим ғурури,
Ўзинг яратолган жаҳонга жонсан!
Тингла, эй гўзал Панж, севаман сени,
Ўз она қишлоғим зилол Масжодай.
Сен учун меҳримнинг кўринмас чеки
Эй жигаргўша эл!
Бурчингга мен шай!

тожикчадан Рамз БОБОЖОН таржимаси.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ТОШКЕНТЛИКЛАР ОЛДИНДА

Кўп кунлик велоспорт мусобақаси қатнашчилари тоғ-у довонларни ошиб Наманганга етганда ярим масофани ўтдилар. Оҳангарондан, Қўқонга ўтадиган довон, 135 километрли машаққатли йўл спортчиларни анча қийнади. 2268 метрли Қамчиқ чўққисини босиб ўтиш ҳам осон бўлмади.

Матонат ва моҳирликни талаб қиладиган оғир йўлларда «Меҳнат» жамиятининг спортчиси В. Мосеенков олдинда борди. Тошкент—Андижон масофасида ҳозирча фахрий спорт мастери Геннадий Стерликов биринчи бўлиб бормоқда. У 465 километрли 4 этапни 11 соат 27 минут 54 секундда босиб ўтди. 2-ўринни Тошкентнинг иккинчи команда аъзоси, спорт мастери Николай Замирайлов (11 соат, 28 минут, 25 секунд) 3-ўринни СССР терма командасининг аъзоси Ю. Поминов (11 соат 29 минут, 09 секунд) олди.

4-этапдан кейин команда биринчилигида тошкентликлар биринчи ва иккинчи ўринда, Қирғизистон терма командаси 3-ўринда бораётир.

ТЕННИС

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети совринi учун ўтказилаётган теннис мусобақасида Эстония командаси биринчиликни олди. Шахсий биринчиликда ҳам эстониялик теннисчилар яхши кўрсаткични қўлга киритдилар.

Финалга чиқиш мусобақасида 48 эркак, 36 хотин-қиз командаси қатнашаётир.

Ярим финал мусобақаларида хотин-қизлар орасида Т. Симсон (Эстония), Н. Прокофьева (Ўзбекистон), Т. Чалко ва А. Еремеева (РСФСР), эрлар ярим финалида Т. Лами, Я. Сепп (Эстония), Н. Аксанов (Белоруссия) А. Юшна (Латвия) ғалаба қилдилар. Финалга хотин-қизлар орасидан Симсон ва Еремеева, эрлар орасидан Сепп ва Юшкалар чиқди.

эмас, балки конкрет, ишончли ва илмий далилли, асосли тарзда қарама-қарши қўйиш керак. Кишиларга сингдириладиган билим шундай ишончли бўлсинки, у туфайли хаёлий, афсонавий уйдирмаларнинг илмий танқиди шубҳасиз асосли, ишончли ҳисоблансин.

Атеистик пропаганда биринчи навбатда дунёга илмий-материалистик қарашни шакллантиришга қаратилиши зарур. Илмий-атеистик қараш марксистик, материалистик қарашдир. Гарчи уни илмий дунёқараш қуролига, воситасига айлантириш қийин иш бўлса-да «Билим» жамияти, партия комитетларининг лекторлар группалари учун бемалол йўлга қўйса бўладиган ишдир. Бунинг учун илмий-атеистик пропагандани фан ва техника тараққиётининг даражасига ва эҳтиёжларига тадбиқан қайта қуриш, уни ҳамиша чуқурлаштириш, динни умуман, абстракт (мавҳум), ноконкрет, юзаки танқид қилишдан воз кечиш талаб этилади. Фактларни фалсафий умумлаштиришга кўпроқ эътибор бериш, илмий атеизмнинг назарияси ва практикасига доир энг муҳим масалаларни меҳнаткашларда илмий дунёқарашни шакллантириш проблемаси билан чамбарчас боғлаб ишлаб чиқиш алоҳида аҳамиятга моликдир. Энди, илмий атеистик фикр динни илмий асосда атрофлама танқид қилишни кучайтириш йўлидан боргандагина ривожлана олади. Ҳозирги замон ислом, христианлик, яҳудийлик динларини, уларга хос мазхабларни илмий асосли, ишонарли танқид қилиш йўли билангина диндорларни, иккиланувчиларни дин кишанларидан қутқариш мумкин.

Динни танқид қилиш одатда уч соҳа бўйича ёки уч йўл билан, чунончи фалсафий, табиий-илмий ва тарихий йўллар билан амалга оширилади. Диннинг фалсафий танқиди гўё худо мавжудлигининг космогоник, теологик, онтологик, тарихий ёки психологик, ахлоқий «исботлар»ини рад этади.

Диннинг энг ишонарли, оммабоп танқиди Қуёш системасининг, Ерда ҳаётнинг пайдо бўлиши, инсоннинг келиб чиқиши, эволюцияси, маънавий, психик фаолиятининг моҳияти ва шу каби масалаларни илмий факт, далил билан тушунтириб беради, яна бу танқид оламдаги ҳамма мавжуд буюм ва ҳодисаларни худо яратган деган ақидаларни, арвоҳ охират ҳақидаги диний таълимотларни рад этади. Илмий атеистик пропагандада, ҳар бир лекция ва суҳбатда динни танқид қилишнинг ана шу воситасидан кенг фойдаланиш энг кўп фойда беради.

Атеистик пропагандада ҳозирги замон руҳонийларининг, жумладан мусулмон уламолари, имом-хатиблар, мударрисларнинг диний ақидаларга, маросимларга, фанга бўлган қарашларини замонавийлаштиришга уринаётганликларини ҳам ҳисобга олиш керак. Масалан, 1966 йили Тошкентда юз берган зилзила муносабати билан чиқарилган фатвода исломнинг табиий ҳодисалар, чунончи зилзила, Қуёш, Ой тутилиши, бўрон эсиши, сув тошқини ҳақидаги диний таълимотлар янгича талқин қилинди. Фатвода «Ислом шариати ва фан нуқтаи назаридан зилзила муайян сабабларга эга... Оллоҳиазимнинг иродаси билан оламнинг ҳар хил бурчагида юз бериб туради ва муайян табиий сабаблар ва қонуниятларга асосланади» дейилади. Имом-хатиб, мутавалли ва мударрислар диндорлар билан суҳбатда, жума, ҳайит намозлар олдидан ўқиладиган хутбада, ваъз — насиҳатларда, мадраса машғулотларида диндорларни дунёвий билимларни, ҳунарни ўрганишга даъват этадилар, фан-техника ютуқларини диний нуқтаи-назардан талқин қилиш фан ва динни тенглаштиришга, иккиси орасида «иттифоқ», «ҳамкорлик» ўрнатилишига интиладилар. Мири Араб мадрасасида ўқитиладиган 14 предметнинг 9 таси дунёвий фан эканлиги ҳам бунинг далилидир. Бундай қилишдан мақсад ҳозирги замон фанининг ютуқларини ўрганиб, динни мустаҳкамлаш, диндорларнинг савияси, маънавий эҳтиёжлари, эстетик дидларини, ахлоқий қиёфаларини ҳисобга олишдир; ўз идеология ва тактикаларини шуларга мослаб ихчам, беозор, «хушҳазм», савоби арзон тушадиган, гуноҳи тез кечириладиган, тажрибали қилишдир. Шу йўл билан улар айрим чаласавод, маданий савияси, илмий билими паст бўлган, ижтимоий ҳаётдан четда қолган кишиларга таъсир этадилар. Бу таъсир натижасида уларнинг айримлари эндиги динлар прогрессив, беозор, фойдалидир, коммунистик ахлоқ билан бемалол муроса қилолади, деб баъзи одамларни тўғри йўлдан оздирмоқдалар. Биз атеистлар, барча идеология ходимлари бунга қуруқ томошабин бўлиб туролмаймиз.

Барча идеология ходимлари, атеист лекторлар ўз лекция, суҳбат ва мақолаларида руҳонийларнинг бундай ҳийлалари, чап бериши ва илм-фан олдида чекинишларининг моҳиятини очиб, тушунтириб беришлари зарур. Бунинг учун лектор, агитатор ва пропагандистларимизга ҳозирги замон ислом, христиан ва яҳудий динлари танқидига доир янги факт, амалий материал ва илмий далиллар бериб туришимиз керак.

Динга қарши материалистик дунёқарашни шакллантириш учун, ҳар бир областда ҳар йили бир мартадан атеистларнинг семинар-кенгашини ўтказиб туриш керак. Бунда кишилар онги ва турмушидаги сарқитларга қарши курашнинг илмий, самарали таъсирли йўллари ва воситалари тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилиш яхши натижа беради. Айрим областларда синалган тадбирни қўлланиш — ҳамма ерда атеист-лекторларнинг икки йиллик мактабини ташкил этиш ва ўқув программасини ишлаб чиқиш зарур.

Лекторларнинг илмий савиясини, назарий билимини, маҳоратини ошириш билан бирга уларнинг текстларини тез-тез тақриз, муҳокама қилиб туриш, очиқ лекциялар ташкил этиш, энг яхши текстларни ротаторда кўпайтириб, жойларга юбориш жуда яхши натижа беради.

Илмий-атеистик пропаганда ишига илмий савияси паст, назарий билими саёз, малакаси йўқ, лекторлик маҳорати заиф бўлган, лекин истаган темада лекция, «ўқий берадиган» шахсларни сира ҳам яқинлаштирмаслик керак. Бу масъулиятли ишга табиий ва ижтимоий фан асосларини пухта биладиган, чуқур ғоявий эътиқод ва жанговар дунёқарашга эга бўлган, атеизм тарихи ва назариясини мукаммал ўзлаштирган, муайян дин ақидаларини миридан-сиригача тушуниб олган кишиларни жалб этиш зарур.

Ишонч билан айтиш мумкинки, Ўзбекистон «Билим» жамиятининг лекторлари КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми қарорларини оғишмай амалга ошириб, буржуа идеологиясининг мазкур шакли — империализмнинг ғоявий қуроли бўлган диний идеология таъсирини, унинг сарқитлари ва хурофотларини илмий далиллар асосида йўқ қилиш учун зарур бўлган барча тадбирларни кўрадилар.

А. ОРТИҚОВ,
Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти правлениеси раисининг ўринбосари, фалсафа фанлари доктори.

ОБ-ҲАВО

Бугун Қорақалпоғистон АССРда, Хоразм ва Бухоро областларида ҳаво очиқ келади шимоли-ғарбдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсиб туради. 12-17 даража иссиқ бўлади. Қолган областларда ҳаво ўзгариб туради, ёмғир ёғади. Республиканинг жанубий районларида ёғингарчилик кучаяди, момақалдироқ бўлиши кутилади. Иссиқлик 12-17 даража, жанубда эса 20 даражагача кўтарилади.

Тошкентда ёмғир ёғади, шимоли-ғарбдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади, ҳарорат 12-14 даража иссиқ бўлади.

Жаҳон халқлари! Эрксевар Вьетнам халқига қарши олиб борилаётган босқинчилик агрессив урушини дарҳол тўхтатишни АҚШдан қатъий талаб қилингиз!

Америка империалистлари Вьетнамдан чиқиб кетсин!

Вьетнам — вьетнамликларники!

(КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ 1 МАЙ ЧАҚИРИҚЛАРИДАН)

ПЛАНЕТАМИЗДА

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИ ЯНА ИШ БОШЛАДИ — СССР ДЎСТ МАМЛАКАТЛАРГА ЁРДАМ БЕРМОҚДА — ИРҚЧИЛАР ЖИНОЯТЧИЛИКНИ ТОБОРА КУЧАЙТИРМОҚДАЛАР

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Бош Ассамблеянинг 24 апрелда яна ишга киришган XXII сессияси кун тартибидаги учта муҳим масалани — Ядро қуролини тарқатмаслик. Яқин Шарқдаги аҳвол ва Ғарби-Жанубий Африка проблемасини қараб чиқиши керак.

Сессия очилиши арафасида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти кулуарларида асосан ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома лойиҳаси теварагида гап олиб борилди. Бу лойиҳани қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи 18 давлат комитети ишлаб чиққан эди.

Бундай шартномани тезроқ тузиш кераклигини бир неча бор айтган Бош Ассамблея ана шу лойиҳани маъқуллаш ва имзолаш мақсадида йўл очиб бериш учун ҳамма асосларга эгадир. Бу лойиҳа ядро қуролини тарқатишга имкон берадиган ҳамма йўлларни тўсиб қўяди.

Аммо, ғаразли ният билан шартномага қарши чиқаётган ва тўсқинлик қилиш тактикасининг муваффақият қозонишига ҳали ҳам умид боғлаётган кишиларнинг ўз хуружларини давом эттираётганликларидан кўз юмиб бўлмайди. Шу кунларда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кулуарларида ядро қуролини тарқатмаслик проблемасини қараб чиқишни Бош Ассамблеянинг навбатдаги XXIII сессиясига кўчириш «мақбул эканлиги» тўғрисидаги овозалар зўр бериб тарқатилаётганлиги бежиз эмас.

Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома идеясига ҳеч ким, ҳатто Германия Федератив Республикасининг БМТ ҳузуридаги кузатувчиси ҳам ошкора қарши чиқмаётир. Аммо ана шу кузатувчи шартноманинг қабул қилинишига йўл қўймаслик учун ҳали ҳам зўр бериб ҳаракат қилмоқда.

Сессия ўз ишини бошлаш арафасида Бразилия ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилотида аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳукуматларига эсдалик хати юборди. Бу эсдалик хатида ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома гўё ядро қуролига эга бўлмаган давлатларнинг ядро энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланишларига халақит беради, деб даъво қилинган ва шартномани маъқуллаш муддатини кечиктириш таклиф этилган.

Бу хилдаги гаплар тамомила асоссиздир. Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартнома инсоният учун жуда зарурдир.

СССР ва Покистон ўртасида иқтисодий ҳамда техникавий ҳамкорлик йилдан-йилга кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда.

Айниқса Совет ва Покистон нефтчилари ўртасидаги ҳамкорлик яхши самаралар бермоқда. Нефтчи мутахассислар биргаликда Кот Саранг ва Тутда нефть конларини топдилар, 20 дан кўпроқ нефть-газ структураларини тайёрладилар.

Совет мутахассислари янги уй-жойлар, маъмурий бинолар қурилишида ҳам покистонликларга фаол ёрдам бермоқдалар. Покистоннинг янги пойтахти — Исломобод шаҳрини бунёдга келтиришда Совет Иттифоқи — Покистон ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик катта кўмак берди.

Суратларда (юқорида) суткасига 200 тонна юқори сифатли нефть берадиган «Тут-1» қудуғи ва (пастда) Покистон пойтахти Исломободда қад кўтарган секретариат биноси (бу ерда бир неча министрликлар жойлашган) тасвирланган.

П. Креччев фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

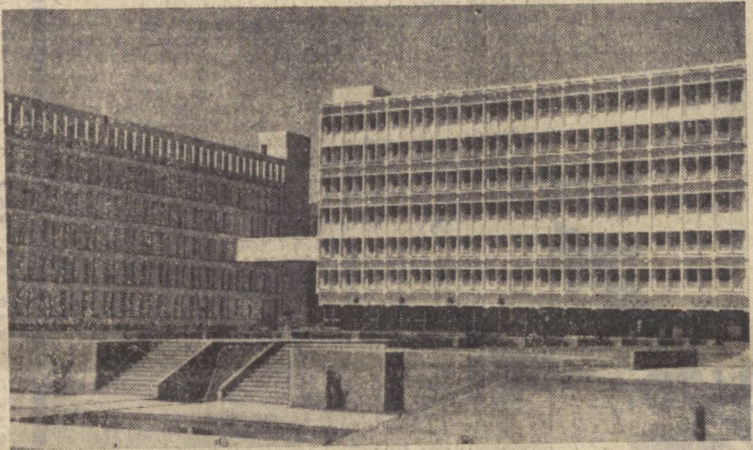

АҚШ найрангбозлик тактикасини ўтказмоқда

ВАШИНГТОН, 24 апрель. (ТАСС). Вашингтон АҚШ билан Вьетнам Демократик Республикаси вакиллари ўртасида дастлабки алоқалар боғлаш учун жой танлаш масаласида найрангбозлик тактикасини ўтказмоқда. Оқ уй Америка ҳукумати ичкарисидаги «қатъий йўл» деб аталган сиёсат тарафдорларининг тазйиқи остида шундай тактика қўлланмоқда. «Крисчен Сайенс Монитор» газетасининг обзорчиси Жозеф Харш ана шундай хулосага келди. Харш ёзадики, «Оқ уй, давлат департаменти ва Пентагондаги «қатъий йўл» тарафдорлари дастлабки алоқалар учун жой танлаш борасида атайлаб ишни орқага сурмоқдалар». Харшнинг ёзишича, улар тинч йўл билан сулҳ музокараларини пайсалга солмоқ учун барча чораларни кўрмоқдалар.

Вашингтон раҳбарларининг ана шу группаси, деб таъкидлайди Харш, ҳали ҳам бўлса «Вьетнамдаги урушда ғалабага эришиш» умидида яшамоқдалар.

Бироқ, маълумки, Жанубий Вьетнам ватанпарварлари шу йил қишида ўзларининг ҳужум операциялари билан Америка ҳарбийларининг барча режаларини барбод қилиб, ана шундай умидларни пучга чиқарган эдилар.

БОЛГАРИЯЛИК ДЎСТЛАР ҲУЗУРИДА

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, Болгария Коммунистик партиясининг идеология иши тажрибаси билан танишмоқ учун КПСС делегацияси 24 апрелда Москвадан Софияга жўнаб кетди. Делегацияга КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари П. Н. Демичев бошчилик қилади.

Делегация составида қуйидагилар бор: КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Краснодар ўлка комитетининг биринчи секретари Г. С. Золотухин, КПСС Марказий Комитети Пропаганда бўлими мудирининг биринчи ўринбосари А. Н. Яковлев, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг секретари Р. Н. Бобожонова, КПСС Марказий Комитети бўлими секторининг мудири Ю. В. Бернов. (ТАСС).

ВЕНЕСУЭЛА ҲУКУМАТИ ИСТЕЪФО БЕРДИ

НЬЮ-ЙОРК, 24 апрель. (ТАСС). Информация агентликлари Каракасдан хабар берадилар: Венесуэла ҳукуматининг бутун состави кеча истеъфо берди. Венесуэла президенти Рауль Леони истеъфони қабул қилди, аммо янги ҳукумат тайинланганига қадар ўз лавозимларида қолишни министрлардан илтимос қилди.

Республикачи — демократик иттифоқ партияси ҳукумат коалициясидан чиқиш тўғрисида қарор қабул қилганидан кейин ҳукумат танглиги рўй берди.

Ирқчиларнинг кўмакчилари

ДОРУССАЛОМ, 24 апрель. (ТАСС). Зимбабве африкалик аҳолиси иттифоқи билан Африкаликлар миллий конгрессининг кеча Лусакада эълон қилинган қўшма баёнотида айтиладики, Жанубий Африка Республикаси мунтазам армиясининг солдат ва офицерларидан 1700 дан кўпроқ киши Родезиядаги миллий-озодлик ҳаракатини бостиришда ирқчи Смит режимига кўмаклашмоқ учун Родезия территориясига келди. Солсберидан олинган хабарларга қараганда, дейилади баёнотда Жанубий Африкадан Родезияга юборилаётган солдатлар ва ҳарбий техника тобора кўпаймоқда. Миллий-озодлик ҳаракатининг кучлари мамлакатнинг кўп районларида, шу жумладан Солсберидан 20 миля наридаги жойларда Родезия армиясининг ва Жанубий Африка Республикаси армиясининг қисмлари билан жанг қилмоқдалар.

Смит режими оқ танли фермерларнинг оилаларини шаҳарларга кўчириб келтирмоқда. Мамлакатда ялпи сафарбарлик эълон қилинди. Жанубий Африка Республикасининг ирқчилари ўзлари хўжайинлик қилаётган мамлакатда ва Родезияда озодлик ҳаракати кенгайиб кетганлигидан қўрқиб, ўз мунтазам армиясининг бешдан бир бир қисмидан кўпроғини Смит режимига ёрдамлашиш учун юбордилар.

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Хитой матбуоти кейинги кунларда Аньхуэй вилоятида революцион комитет деб аталмиш комитетнинг тузилганлигини кўкларга кўтариб мақтамоқда ва бу воқеани «Мао Цзэ-дун нурафшон ғояларининг буюк ғалабаси» деб атайди. Аньхуэйда бу комитет тузилишидан илгари ана шу вилоятда Мао Цзэ-дун тарафдорлари билан унинг мухолифлари ўртасида жиддий қуролли тўқнашувлар бўлганлиги, шунингдек «саботажчилар ва қонунни бузувчилар» билан курашда ҳарбий қисмларга ёрдам бера олишлари учун цзаофанларнинг ишончли отрядларига қурол-яроқлар тарқатилганлиги тўғрисидаги хабарлар пайдо бўлди.

Пекин матбуоти Аньхуэйдаги воқеаларнинг тафсилоти тўғрисида хабар бермайди, лекин бу вилоятда «революцион комитет»ни тузиш вақтида қуролли кураш бўлганлигини билвосита эътироф қилади. Масалан, маочилар гуруҳининг асосий органи «Жэньминьжибао» газетаси Аньхуэй вилоятида «қаттиқ жанглар» бўлганлиги тўғрисида, бу жангларда «халқ озодлик армияси қисмлари командирлари ва жангчиларидан кўпи... зўр жасорат кўрсатганлиги» ҳақида ёзади.

Шу темага бағишланган катта мақолаларда «улуғ дарғанинг энг янги кўрсатмаси» доим нақл қилинади. Бу кўрсатма гўё «маданий революциянинг синфий моҳиятини очиб берган» эмиш. Мао Цзэ-дуннинг ана шу кўрсатмасига мувофиқ, Хитойдаги «маданий революция» ҳозирги шароитдаги сиёсий революциядир, «маданий революция» пролетариатнинг гоминданчи реакциячилар ва буржуазияга қарши синфий кураши эмиш. Хитойдаги «маданий революция»нинг маданият билан ҳеч қандай алоқаси йўқ эканлиги ва ҳокимият учун сиёсий курашни кўзда тутганлиги энг бошданоқ ва Мао Цзэ-дуннинг яқинда қилган эътирофларидан аён бўлиб қолган эди. Бу курашнинг «синфий моҳияти» тамомила бошқачадир. Мао Цзэ-дуннинг майда буржуа миллатчи гуруҳи Хитой ишчилар синфининг авангардига — Коммунистик партияга қарши, Хитой Компартиясининг VIII съезди қарорларида белгилаб берилган йўлга қарши кураш олиб бормоқда. Мао гуруҳи касаба союзларини ва ишчиларнинг бошқа ташкилотларини тор-мор қилди ва эндиликда армияга таяниб ҳамда «революцион комитетлар»дан иборат ўзининг янги ҳокимиятини тузиб, халқ демократик тузуми ўрнига ҳарбий-бюрократик диктатурани вужудга келтиришга уринмоқда.

Маонинг янги кўрсатмаларига мувофиқ, Хитой газеталари ва радиоси эндиликда партия ва давлат органларининг ишдан олинган ёки хўрланган барча ходимларига (гарчи кўпинча гоминданчи тўдани тор-мор этишда катта хизмат қилган кишилар тўғрисида гап борса ҳам) жон-жаҳдлари билан уларга «синфий душманлар» ва «гоминданчи хоинлар» деб ном бермоқдалар. Хитой матбуотининг «синфий душманлар кирдикорлари» тўғрисидаги ҳар бир хабарида таҳқир этиш ва бадном қилишдан ташқари конкрет айблар қўйилганида бунда гап маочиларнинг авантюристик сиёсати тўғрисида бораётганлигини тушуниб олиш қийин эмас. Масалан, «Гуанмин жибао» газетаси кейинги сонларидан бирида — 22 апрель сонида Л[illegible] вилояти коммуналаридан биридаги мувақкат комитет раиси ўринбосарининг мақоласини босиб чиқарди. Мақолада баъзи коммуналарда «синфий душманлар қарши ҳужумга ўтмоқдалар», деб даъво қилинади. Хўш, бу «синфий душманлар» нима билан шуғулланмоқдалар? Улар «бутун куч-ғайратини ишлаб чиқаришни йўлга қўйишга сафарбар қилиш»ни талаб этаётган эканлар. Улар «революция маш-машаси билан бир йилдан ортиқ овора бўлдик, энди бас, ишга киришиш фурсати келди», демоқдалар. Мақоланинг автори ва газета буни «синфий кураш сўниб бориши назарияси»нинг акс садоси деб ҳисоблайди. Бу «назария»ни гўё Лю Шао-ци тарғиб этаётган эмиш.

Пекиндан олинган кейинги маълумотларга қараганда, Хитойда армия зиммасига яна бир янги вазифа — одил судлов вазифаси қўйилган.

Мао Цзэ-дуннинг давлат хавфсизлиги ишлари соҳасидаги гумаштаси Се Фу-чжи бундан буён олий халқ судига беш кишидан иборат ҳарбий комитет раҳбарлик қилади, деб эълон қилди. Одил судловга умумий раҳбарликдан ташқари бу комитетга суд аппаратини Мао группасига душман бўлган унсурлардан тозалаш ҳам топширилган.

Чет эл журналистлари давлат аппарати тамомила ҳарбийлаштирилаётган бир пайтда Мао Цзэ-дуннинг «қурол ҳеч қачон партияга қўмондонлик қилмаслиги керак» деган эски гапини Хитойда ўринсиз ҳазил деб ҳисоблаётганликларини таъкидлайдилар.

(ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **23 апрелда Исроил қўшинлари билан Иордания қўшинлари ўртасида отишма бўлди. Иордания ҳарбий вакили Исроил қуролли кучлари Иорданиянинг Алманшия манзилгоҳи яқинида (Иордан дарёси водийсининг шимолий қисми) жойлашган позицияларини ўққа тутганликларини маълум қилди. Иордания қўшинлари жавоб ўти очдилар.**

Иордания ҳарбий вакилининг хабар беришига кўра, отишма натижасида Исроил томони ўз солдатлари ва техникасидан талафот берди. Иордания томони талафот кўрмади.

● **23 апрелда Вьетнам Халқ Армиясининг зенитчилари Хайфон шаҳри устида Американинг битта учувчисиз разведкачи самолётини уриб туширдилар.**

Яқинда ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари Куангбинь вилоятида Американинг яна иккита самолётини уриб туширдилар.

● **Американинг «Ф-111 А» типидаги яна бир қирувчи бомбардимончи самолёти Вьетнам Демократик Республикасига қилинган ҳужумдан кейин базага қайтиб келмади. Сайгондаги ҳарбий маъмурлар самолётни «Таиландда ерга қулаб тушди» деб гап тарқатдилар.**

Шу йилнинг 17 мартида «Ф-111 А» типидаги олтита самолёт Таиландга келтирилган эди. Ҳозиргача шу самолётларнинг учтаси ғойиб бўлди. Америка ҳарбий қўмондонлиги самолётни Вьетнам Демократик Республикасининг ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари уриб туширганликларини тан олишни истамай, шу самолётларнинг бири 28 мартда «Жанубий-Шарқий Осиёнинг қаеридадир ерга қулаб тушди», деб маълум қилди. Иккинчи самолёт уч кун ўтгач, Таиланд территориясида қулаб тушди.

● **Канада бош министри Пьер Эллиот Трюдо парламент тарқатиб юборилганлигини ва 25 июнда янгидан умумий сайлов ўтказилажагини маълум қилди. Рейтер агентлиги ана шу ҳақда хабар беради.**

● **Атом энергияси комиссиясининг хабар беришига кўра, АҚШнинг Невададаги синов полигонида яна ер ости ядро қуроли портлатилди.**

Портлашнинг кучи 20 килотоннадан сал камроқ.

(ТАСС).

ТОМОШАЛАР. ЭЪЛОНЛАР. РЕКЛАМАЛАР.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт (область театрлари артистлари). 9.30 — Увертюралар. 9.50 — Халқаро темаларда суҳбат (тож.). 10.10 — Чет эл композиторларининг эстрада куйлари. 11.15 — «Қишлоқда ҳам худди шаҳардагидек» (рус.). 11.25 — Балетлардан парчалар. 12.15 — «Замондошлар». 13.30 — Классик куйлар. 16.10 — Музикали соат (ёшлар учун). 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 17.00 — «Довюрак» (очерк ва концерт, татарча). 18.00 — «Туркистонлик жангчиларнинг қаҳрамонликлари» (Туркистон Ҳарбий округи 50 йиллиги олдидан). 18.10 — Куйлар. 19.20 — Ж. Султонов ва М. Узоқов ижро этган қўшиқлар. 20.00 — «На стройках Узбекистана» (радиожурнал). 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 21.30 — Сиёсий билимлар радиоуниверситети. «Меҳнатни социалистик асосда ташкил этиш» (суҳбат). 22.20 — Енгил куйлар. 22.40 — «Душман» (романдан боблар). 23.15 — Лирик концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси**, 18.00 — **Кичкинтойлар учун** (ўзбек тилида)

Рус тилида: 18.20 — **Телеянгиликлар**, 18.35 — **Ўзбек композиторларининг асарлари**.

Ўзбек тилида: 19.35 — **Халқ контроли амалда**, 19.55 — **Устоз ва мураббий**, 20.30 — **Телеянгиликлар**, 20.45 — **Инсон ва қонун**, 21.20 — **Бадиий фильм**.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Қозоқ куйлари**. 18.45 — **Ўқув эшиттиришлари программаси**, 18.45 — **Олий математика**, 19.30 — **Инглиз тили** (студентлар учун).

20.00 дан — **Москва кўрсатади**.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 — **Мушук, хўроз ва тулки** (болалар учун кинофильм). 20.30 — **Концерт**. 21.45 — **Доктор Стокман** (телефильмнинг иккинчи серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 26/IV да **Травиата**, 27/IV да **Шоир қалби**.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/IV да **Ўғирланган умр**, 27/IV да **Бўрон қуши**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/IV да **Бағри тош**, 27/IV да **Гавҳари шамчироқ**.

КИНО

Анна Каренина (кенг форматли, икки серияли фильм) — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6-15 минутда ва 9 да).

Сув париси тасвирланган узук — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Биринчи курьер — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 11-40, кундуз 3-20, кеч 6-40 минут ва 10 да).

Оқибат — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 1 ярим ва 5 ва кеч 8-20 минутда).

«Авлиё Януарий» операцияси — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3 да).

БИРЛАШГАН НАШРИЁТ

ЭН-80 ишқорли аккумуляторлар (5 комплект), 400 кв. **қувватли ТМФ 400/10 типидаги очиқ қурилма подстанция трансформатори, адилин кислотаси** (4850 кг), **латекс** (10 тонна)

СОТАДИ

Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, моддий-техника таъминоти бўлимига мурожаат қилинсин. Телефон В-3-21-86

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

1,2 майда

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

Концертда Ўзбекистон ССР халқ артисти Қундуз **МИРКАРИМОВА**, **Фахриддин УМАРОВ**, **Зокир СУЛТОНОВ**, **Исхоқ КАТАЕВ**, **Сора ШУКУРОВА**, **Равшан МУМИНОВА**, **Тўхта НАЗАРОВА**, **Дилбар АБДУЛЛАЕВА**, **Ўзбек халқ чолғу ансамбли**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Карим **АЛИЕВ**, **Ғафур АЗИМОВ**, **Аббос БАҲРОМОВ**, **Азиз МУЛЛАХОЛОВ**, **Умар ҲАМИДОВ**, **Турсун УТБОСАРОВ**, **Убайдулла ХУЖАЕВ** қатнашадилар.

Программани Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳаббат МУСАЕВА** олиб боради.

Концерт 1 майда кеч соат 9, 2 майда кундуз 1 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, райкассаларда соат 12 дан сотилади.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

1,2 май кундуз соат 5 да

(1 май — дублёрлар, 2 май — асосий состав)

Совет Иттифоқи биринчилиги учун

«ДИНАМО» (Киев) — «ПАХТАКОР»

командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Тошкент шаҳрида қурилиш ишларини тамомлаган ГЛАВЛЕНИНГРАДСТРОЙ «ЛЕНТАШСТРОЙ»НИНГ 2-ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ПОЕЗДИ

1 майдан

ТУГАТИЛАДИ

Шикоятлар ташкилот ва айрим шахслардан 30 апрелгача қабул қилинади. Кўрсатилган муддатдан сўнг шикоятлар қабул қилинмайди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ЎҚУВ КОМБИНАТИ

бухгалтерлар ва ҳисоб машиналари операторлари тайёрлайдиган

КЕЧКИ ВА КУНДУЗГИ КУРСГА ҚЎШИМЧА ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Хизматчи кўчаси, проезд, 7. Телефон 4-17-22.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

27, 28 апрель кундуз соат 5 да

(27 апрель — дублёрлар, 28 апрель — асосий состав)

Совет Иттифоқи биринчилиги учун

«ЧЕРНОМОРЕЦ» — (Одесса) — «ПАХТАКОР»

командалари ўртасида

ФУТБОЛ

22-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1968 йилга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти Тошкент шаҳар метрополитени қурилиши учун малакали ишчилар тайёрлайди: **бўёқчилар, ғишт терувчилар, дурадгорлар.**

Ўқиш муддати — 6 ой.

5, 10-синф ҳажмида маълумотли 15 ярим ёшдан 30 ёшгача бўлган кишилар қабул қилинади

Билим юртига қабул қилинганлар ётоқхона, уч марта иссиқ овқат ва кийим-бош билан таъминланади.

Кириш вақтида маълумоти ҳақида справка, паспорт, метрика (бошқа шаҳардан келганлар метрикадан кўчирма) кўрсатадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Астрахан кўчаси, Полевой тўпик, 12-уй (22-автобус, 12-трамвайнинг «Дектерёв», 5-трамвайнинг «Кўк бозор» бекатлари).

Тошкент шаҳар ижроия комитети

ТОШКЕНТ СОВЕТ САВДОСИ ТЕХНИКУМИ «ЁШЛИК» МАКТАБ-МАГАЗИНИ

8 ва 10 синф ҳажмида маълумотли, Тошкент шаҳрида доимий пропискадан ўтган

16 дан 20 ёшгача бўлган ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ 6 ОЙЛИК озиқ-овқат моллари сотувчиси тайёрлайдиган КУРСГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқувчиларга 45 сўмдан 54 сўмгача стипендия тўланади.

Мактабни тамомлаганлар янги очилган магазинларда иш билан таъминланадилар ва Тошкент Совет савдоси техникумининг кечки ёки сиртқи бўлимларига киришда имтиёзлар яратиб берилади.

Адреси: Тошкент шаҳар, Кафанов кўчаси, 67-уй (2, 3, 5, 8, 9, 10, 14-трамвайлар. 9-автобуснинг «Госпиталь бозори» бекати).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОПРОКАТ КОНТОРАСИГА

фильмни текширувчилар ва шогирдлар секретарь-машинистка, кинопрограмма тузувчилар, фильмлар базасига ишчилар ҳисобчи-кассир, реклама бўйича редактор, бухгалтер-ревизор

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Заводская кўчаси, 35 уй (7, 9, 11, 14 трамвайлар, 6, 23, 51 автобуслар), телефон 5-28-03

Тошкент политехника институти коллективи химия фанлари кандидати, химия-технология факультетининг доценти **Ҳамидулла Иноғомович МУСЛИМОВ**нинг фожиали вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В3-65-43, Редактор ўринбосарлари — В3-79-14, В3-93-23, Масъул секретарь — В3-44-55, Масъул секретарь ўринбосарлари — [illegible]

Б № — 98. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р.08347.